EPINION

GLOBALT FOKUS
- Folkelige organisationers udviklingssamarbejde

CIVILSAMFUNDETS ARBEJDE MED VERDENSMÅLENE

Rapport | April 2018

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD **4**

INDLEDNING **5**

RESUMÉ **6**

1. ORGANISATORISK OG STRATEGISK TILGANG TIL VERDENSMÅLENE **7**

1.1 Verdensmålene i organisationerne – krog, justering eller nytænkning? 8

1.2 Verdensmålene i organisationernes strategi 9

1.3 Organisationerne er stærke globale aktører 11

1.4 Opsamling på kapitel 1 12

2. SÅDAN LEVERER CIVILSAMFUNDET PÅ VERDENSMÅLENE **13**

2.1 Civilsamfundets forskellige indsatser på verdensmålene 14

2.1.1 Verdensmålene i udviklingsarbejdet og de humanitære indsatser 15

2.1.2 Verdensmålene i kommunikation, kampagner, oplysning og mobilisering 16

2.1.3 Verdensmålene i organisationernes politiske arbejde og fortalervirksomhed 19

2.2 2030-dagsordenens vigtige principper 22

2.3 Civilsamfundets indsatser på konkrete verdensmål 23

2.4 Organisationernes kapacitet til at arbejde med verdensmålene 25

2.5 Opsamling på kapitel 2 27

3. VERDENSMÅLENE SOM AFSÆT FOR NYE PARTNERSKABER **28**

3.1 Nye partnerskaber om verdensmålene – hvad er status? 29

3.2 Hvem indgår civilsamfundsorganisationerne nye partnerskaber med? 30

3.3 Partnerskaber med virksomheder 32

3.4 Hvilke mål leverer de nye partnerskaber på? 35

3.5 Hvordan er de nye partnerskaber finansieret? 36

3.6 Organisationernes kapacitet til at indgå nye partnerskaber 37

3.7 Opsamling på kapitel 3 38

4. METODE **40**

4.1 Undersøgelsens metode og målgruppe 41

FORORD

Med sine 17 mål for bæredygtig udvikling, og sin tilslutning fra 193 lande, udgør FN's verdensmål den største og mest ambitiøse fælles kontrakt, der er skabt for verdens fremtid. Som et globalt solidaritetsprojekt udgør verdensmålene en stor og vigtig vision, som skaber nye baner at spille på og åbner for nye roller for civilsamfundet. Med denne analyse ønsker Globalt Fokus i samarbejde med CISU og 92-gruppen at sætte fokus på, hvordan de danske udviklingsorganisationer bidrager til opfyldelse af verdensmålene.

Målet med rapporten er at give medlemsorganisationer, eksterne parter og andre sektorer et indblik i den måde, danske civilsamfundsorganisationer arbejder med verdensmålene. Vi vil desuden gerne pege på muligheder for samarbejde og inspirere til, at alle sektorer forholder sig konkret til deres eget bidrag, og især hvor de ser nye partnerskaber. Vi vil bruge dette som et afsæt for at kunne måle på vores indsats og progression fremadrettet.

Med afsæt i analysen vil vi søsætte initiativer og være med til at vise veje, der sikrer, at vi som sektor bevarer en position i front ift. at arbejde for, at verdensmålene nås inden 2030.

Her tænker vi på udvikling af de rette indsatser, uddannelsesforløb og partnerskaber, som yderligere kan styrke vores medlemmer.

Det er positivt, at mange organisationer har gjort verdensmålene til ramme for arbejdet. Det er samtidig vigtigt at understrege, at hvis de ambitiøse mål skal nås inden 2030, er der behov for radikalt nye løsninger. Ingen kan nøjes med at sætte hak ved de mål, man arbejder med i forvejen og på den måde fortsætte 'business as usual'. Det gælder for alle sektorer, nationer og for den sags skyld også befolkninger. Civilsamfundet vil gerne tage sit ansvar, og derfor bliver det interessant at følge, hvordan vi i de kommende år arbejder med at tage verdensmålsdagsordenens transformative potentiale til os i form af nytænkning og udvikling af indsatser og partnerskaber.

Peter Christiansen og
Katrine Dietrich
Globalt Fokus

"Hvis vi skal nå FN's 17 verdensmål i 2030, kræver det, at alle bidrager. Derfor er jeg glad for, at vi med den nye udviklingspolitiske strategi flytter fokus fra udviklingsbistand til udviklingssamarbejde. Vi kan ikke løfte verdens fattige lande ved kun at give bistand. Vi skal samarbejde og skabe partnerskaber mellem danske partnere og partnere i udviklingslandene. På den måde kan vi skabe udvikling lokalt, som kan løfte nationalt. Det gavner fattige mennesker rundt om i verden, som får et håb om en fremtid, der hvor de er."

***Ulla Tørnæs**, Danmarks Udviklingsminister*

INDLEDNING

Globalt Fokus har i samarbejde med CISU og 92-gruppen gennemført en spørgeskemaundersøgelse af civilsamfundets arbejde og indsatser med implementering af FN's verdensmål. Undersøgelsen blev udsendt ultimo oktober 2017. Der er 70 organisationer, der har deltaget i undersøgelsen. Foruden spørgeskemaundersøgelsen er der i januar og februar 2018 gennemført en række kvalitative interviews med udvalgte medlemsorganisationer, som har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen. Epinion har efterfølgende assisteret med databehandling og grafisk formidling af resultaterne. Rapporten er trykt med støtte fra CISU.

Formålet med undersøgelsen

- At tilvejebringe viden om civilsamfundets arbejde, indsatser og kapacitet ift. at implementere verdensmålene.
- At skabe en baseline for civilsamfundets bidrag til verdensmålene, så der fremadrettet kan måles progression.
- At sætte særligt fokus på partnerskaber/samarbejder/alliancer med afsæt i verdensmålene.
- At give eksterne parter og andre sektorer indblik i hvordan sektoren arbejder med verdensmålene.

Rapporten er bygget op af tre hovedkapitler; først fokuseres der på organisationernes organisatoriske og strategiske arbejde med verdensmålene, dernæst på hvordan civilsamfundet leverer på verdensmålene og sidst på nye alliancer og partnerskaber om verdensmålene. Afslutningsvist er der et metodeafsnit.

FAKTABOKS: Hvem er organisationerne i undersøgelsen?

Undersøgelsens respondenter er danske udviklingsorganisationer, der arbejder med internationalt udviklings- og humanitært arbejde og klimaudfordringer i udviklingslande og verdens brændpunkter. De er medlemmer af enten ét eller flere af de tre netværk: Globalt Fokus, CISU og 92-gruppen. Samlet har 70 organisationer deltaget i undersøgelsen.

De danske udviklingsorganisationer udgør et særligt udsnit af det danske civilsamfund, og det vil være dem, der refereres til, når man i undersøgelsen taler om civilsamfundsorganisationerne.

FAKTABOKS: Verdensmålene – en ambitiøs plan for kloden

FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling blev vedtaget d. 25. september 2015 af 193 lande. Verdensmålene består af i alt 17 mål og 169 delmål, som handler om at løse mange af klodens største udfordringer inden år 2030. Disse udfordringer er bl.a. at bekæmpe ekstrem fattigdom og sult, mindske ulighed og bekæmpe klimaforandringer. Målene er globale mål, hvilket betyder, at alle verdens lande har et ansvar for at bidrage til, at verdensmålene realiseres, sådan at der skabes gode livsbetingelser for alle mennesker i verden, og for at man behandler kloden på en måde, så den kan gives videre i ordentlig stand til vores børn.

RESUMÉ

I denne rapport er der sat lys på, hvordan civilsamfundet bidrager til opfyldelsen af FN's verdensmål. I den forbindelse har 70 udviklingsorganisationer – medlemmer af Globalt Fokus, CISU og 92-gruppen - givet deres svar på, hvordan de arbejder med verdensmålene for bæredygtig udvikling.

Civilsamfundsorganisationerne har grundlæggende taget verdensmålsdagsordenen til sig. 91% af organisationerne har forholdt sig til verdensmålene. En stor del (60%) af organisationerne bruger verdensmålene som en krog, som de bruger til at rammesætte og beskrive deres arbejde. Færre organisationer har brugt verdensmålene som afsæt for justering af deres arbejde og indsatser (26%), eller som udgangspunkt for nytænkning af organisationen (6%). Mange af organisationerne (68%) har i større eller mindre grad udviklet en strategi for arbejdet med verdensmålene. Flere af de organisationer, der pt. ikke har en strategi for verdensmålene, er i gang med at udarbejde en. Organisationerne er stærke globale aktører, der arbejder med verdensmålene i 81 ud af verdens 193 lande. Ca. halvdelen af organisationerne arbejder endvidere også med verdensmålene i Danmark.

Civilsamfundsorganisationerne arbejder med verdensmålene på forskellige måder. Størstedelen (76%) har integreret verdensmålene i deres internationale udviklings- og humanitære arbejde. Ca. 50% arbejder med verdensmålene i deres kommunikation og kampagner, og det samme gælder for de organisationer, der arbejder med at oplyse og mobilisere offentligheden. En del organisationer arbejder på forskellige vis med politisk arbejde for at sikre opfyldelsen af målene og for at holde parlamenter, regeringer og privatsektor ansvarlig på en seriøs implementering af målene.

Nogle verdensmål er højere prioriteret i organisationernes arbejde end andre. Mål 5 (ligestilling mellem kønnene), mål 16 (fred, retfærdighed og stærke institutioner), mål 4 (kvalitetsuddannelse), mål 17 (partnerskaber for handling) og mål 1 (afskaf fattigdom) er topscorere for de verdensmål, organisationerne arbejder med. De grønnere mål dvs. mål 7 (bæredygtig energi), mål 13 (klimaindsats), mål 14 (livet i havet) og mål 15 (livet på land) ligger i midten eller i den nedre halvdel af prioriterede mål mens mål 9 (industri, innovation og infrastruktur) ligger helt i bunden. Det vækker til eftertanke at disse mål, der ligger centralt på globale dagsordener, ikke er højere prioriteret i civilsamfundet. Et forbehold er dog, at organisationerne kun har skulle angive de fem mest centrale mål i deres arbejde.

Partnerskaber er et centralt instrument i at sikre, at vi når verdensmålene inden 2030. Undersøgelsen har derfor valgt at sætte særligt fokus på indgåelse af nye partnerskaber. Den viser, at 33% af organisationerne har indgået et eller flere nye partnerskaber med udgangspunkt i verdensmålene, og at yderligere 21% er på vej til at indgå et eller flere nye partnerskaber. Analysen peger på, at partnerskabet skifter karakter fra 'donations-partnerskaber' til 'impact-partnerskaber' samt en tendens henimod multistakeholder-partnerskaber med partnere fra forskellige sektorer i samme partnerskab. Civilsamfundsorganisationerne udfylder typisk forskellige roller i de nye partnerskaber, såsom f.eks. facilitator, rådgiver og/eller vagthund.

Civilsamfundsorganisationerne vurderer generelt deres kapacitet til at bygge alliancer og skabe nye partnerskaber som over middel. Nye partnerskaber fremstår ligeledes som et højt prioriteret område, da der samtidigt gives udtryk for et ønske om at dygtiggøre sig yderligere ift. at indgå de nye partnerskaber, der kan være med til at sikre, at verdensmålene nås inden 2030.

1. ORGANISATORISK OG STRATEGISK TILGANG TIL VERDENSMÅLENE

Verdensmålsdagsordenen er ambitiøs, og skal den nås inden 2030, er der brug for, at mange organisationer forholder sig til verdensmålene og arbejder aktivt med dem på et organisatorisk og strategisk niveau ift. nye løsninger og udbredelse.

I dette kapitel stiller vi spørgsmålet om, hvilken rolle verdensmålene spiller for civilorganisationerne? Bliver verdensmålene integreret i både det strategiske og organisatoriske arbejde? Og i hvilken geografisk kontekst foregår dette arbejde?

1.1 VERDENSMÅLENE I ORGANISATIONERNE – KROG, JUSTERING ELLER NYTÆNKNING?

Verdensmålene indtager en central plads i mange af civilsamfundsorganisationernes arbejde, hvor kun seks organisationer (9%) svarer, at de ikke har forholdt sig til verdensmålene.

På både det strategiske og operationelle plan har mange af organisationerne en årelang erfaring med at arbejde med nogle af de udfordringer, som verdensmålene adresserer. Det er derfor naturligt, at man som udgangspunkt starter med at rammesætte, kortlægge og beskrive sit arbejde ud fra de mål, som verdensmålene opstiller. Dette ses i undersøgelsen ved, at 60% af organisationerne svarer, at de bruger verdensmålene som en 'krog' for at rammesætte og beskrive deres arbejde.

Derudover er der 26%, der svarer, at de har brugt verdensmålene som udgangspunkt for en 'justering' af arbejde og indsatser, og yderligere fire organisationer (6%), at de har brugt dem til en decideret 'nytænkning' af organisationen og dens arbejde.

Figur 1.1: Tilgang til verdensmålene (N = 70)

Der er glidende overgange ift., om organisationerne anvender verdensmålene som krog, til justering eller nytænkning, og der kan også være forskelle på tværs af afdelinger eller arbejdsområder i den enkelte organisation. Det kan også være et spørgsmål om en proces, hvor man starter et sted og bevæger sig videre – enten på udvalgte områder eller som samlet indsats.

60%
Krog

Hvis en organisation bruger verdensmålene som 'krog', kan det f.eks. ske ved, at man kortlægger eksisterende indsatser og kobler organisationens strategi til verdensmål med de tilhørende delmål og indikatorer. På den måde kan organisationerne måle resultater af og kommunikere om, hvordan deres arbejde bidrager til enkelte eller flere verdensmål.

26%
Justering

Hvis en organisation bruger verdensmålene til 'justering', kan det f.eks. ske ved at tænke forskellige verdensmål sammen i eksisterende indsatser. Et eksempel er en organisation, der samtænker klimatiske udfordringer (mål 13) med seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder (mål 3) i et af deres programmer i Uganda. Et andet eksempel er en organisation, der arbejder med vedvarende energi (mål 7 og 13), som på strategisk niveau samtænker dette med udfordringer med ulighed (mål 10). Samtænkning af flere mål kan udgøre et instrument til at udvikle nye løsninger på komplekse udfordringer og dermed lede til justering af organisationers arbejde og indsatser.

6%
Nytænkning

'Nytænkning' kan ske ved, at en organisation bruger verdensmålene til at redefinere sin rolle, sit formål og sin organisation. Det kan være, at man f.eks. erkender, at man ikke selv kan løse udfordringen med at få alle børn i skole ved hjælp af egne programmer. Dette leder til grundlæggende ændringer i organisering og selvopfattelse, hvor man f.eks. i højere grad ser sig som en aktør, der driver og mobiliserer tværsektorpartnerskaber, der løfter på en fælles udfordring. Det kan også føre til, at man begynder at organisere sig anderledes, f.eks. kan det have konsekvenser ift. at udfordre eksisterende opdelinger mellem national og international afdeling og i stedet arbejde mere på tværs.

1.2 VERDENSMÅLENE I ORGANISATIONERNES STRATEGI

Organisationernes strategi er et instrument til at omsætte den overordnede tilgang til verdensmålene til konkret ageren – uanset om verdensmålene udgør en krog eller bliver udgangspunkt for justering eller nytænkning. En forholdsvis stor andel af organisationerne har enten udarbejdet en delvis eller fuld strategi for arbejdet med verdensmålene.

Figur 1.2: Strategi for verdensmålene (N = 70)

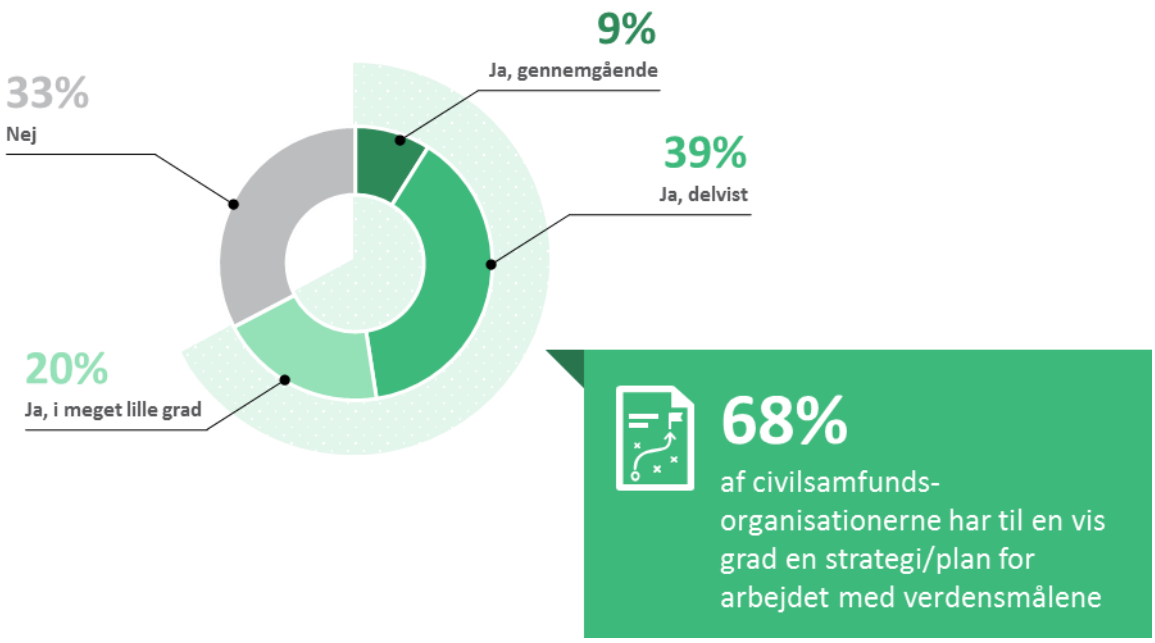

Note: Andelene summerer ikke til 100% på grund af afrunding

68% af organisationerne har i en eller anden udstrækning en strategi for arbejdet med verdensmålene. Der er 9% af organisationerne, der har en gennemgående strategi, mens 59% delvist eller i meget lille grad har en strategi. 33% har ikke en strategi for at arbejde med verdensmålene. Flere organisationer nævner dog i de åbne svar, at de er på vej med en strategi for arbejdet med verdensmålene.

De store organisationer har i højere grad end de mindre en strategi for, hvordan de vil arbejde med verdensmålene. Blandt de store organisationer har 58% enten en gennemgående eller delvis strategi for deres arbejde med målene, mens det samme gælder for 34% af små organisationer.

Konkret viser de interviews, der er foretaget, at der er flere måder og niveauer at arbejde strategisk med verdensmålene på i organisationerne. Flere organisationer har pt. en strategi, som er vedtaget inden verdensmålenes vedtagelse, og er nu i gang med at udvikle nye strategier med udgangspunkt i verdensmålene - enten for det internationale område eller for organisationen som helhed. Andre tager udgangspunkt i den eksisterende strategi, og bruger den som udgangspunkt for at kortlægge verdensmål, delmål og indikatorer op i mod den nuværende strategi, for at skabe systematisk overblik over indsatserne. Andre igen arbejder strategisk på at nytænke verdensmålsarbejdet på konkrete områder – f.eks. gennem indgåelse af partnerskaber - med henblik på at gøre det til en aktiv del af organisationens strategi.

CASE: Save the Children International/Red Barnets 2030-strategi

I Save the Children International er man gået fra udelukkende at have treårige strategiperioder til at man sidste år vedtog en 2030-ambition, der baserer sig på verdensmålene. Ambitionen indeholder tre gennemgående 'breakthroughs', som gælder for hele netværket herunder Red Barnets arbejde. Red Barnet er ved at omsætte 2030-ambitionen til deres nye strategi, der gælder fra 2019 - en strategi, som i høj grad baserer sig på verdensmålene.

De tre 'breakthroughs' er direkte kompatible med verdensmålene:

- I 2030 skal ingen børn dø af årsager, som ville kunne have været forhindret (mål 3)
- Alle børn skal i skole i 2030 (mål 4)
- Vold mod børn tolereres ikke.

CASE: VedvarendeEnergi – verdensmålene i organisationens samlede strategi

VedvarendeEnergi er i gang med at udvikle en ny strategi for hele organisationen. Man har allerede en international strategi, der integrerer udvalgte verdensmål, og tager nu næste skridt og får verdensmålene ind som pejlemærker i organisationens samlede strategi. Organisationen har med dette for øje gennemgået en proces, hvor verdensmålene har været benyttet som ramme til at italesætte organisationens virke og formål. Det har tilført nye perspektiver på, hvordan organisationens fokusområder hænger sammen med andre verdensmål, og peget på nye indsatsområder. F.eks. har man brugt det som anledning til at samtænke indsatser og arbejde på tværs af fire verdensmål - nemlig mål 13 (klimaindsats), mål 7 (bæredygtig energi), mål 12 (ansvarligt forbrug og produktion) og mål 10 (mindre ulighed). Især inklusionen af mål 10 om ulighed har været med til at tilføre værdi til organisationen, da denne målsætning ellers ikke har stået stærkt i organisationens arbejde.

CASE: Dansk Flygtningehjælps strategiske arbejde med verdensmålene

Dansk Flygtningehjælp havde ikke i udgangspunktet verdensmålene som en del af deres 2020-strategi. De er dog ved at blive indarbejdet igennem et arbejde, hvor danske og internationale aktiviteter kortlægges ift. hvilke verdensmål og delmål, den pågældende aktivitet bidrager til. Der måles resultater, som holdes op ift. specifikke delmål, og der udarbejdes et systematisk overblik over, hvordan konkrete indsatser bidrager til konkrete verdensmål.

FAKTABOKS: Strategiske partnerskaber

Som led i udmøntningen af Danmarks udviklingspolitiske og humanitære strategi 'Verden 2030' har Udenrigsministeriet indgået strategiske partnerskaber med danske civilsamfundsorganisationer. Resultatet er 17 strategiske partnerskaber for 2018-2021 med ADRA, BØRNEfonden, CARE Danmark, Caritas, Danmission, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Røde Kors, Folkekirkens Nødhjælp, International Media Support, Mission Øst, MS ActionAid, Oxfam IBIS, Plan Danmark, Red Barnet, Sex & Samfund, WWF samt et konsortium bestående af 3F, Dansk Industri og Ulandssekretariatet.

For de organisationer, der fra 2018 har indgået strategisk partnerskab med Danida og har skrevet deres nye ansøgninger i lyset af regeringens nye udviklingspolitiske og humanitære strategi 'Verden 2030', har det fordret, at organisationerne har forholdt sig til den tværgående rolle, som verdensmålene forventes at spille i organisationernes arbejde.

1.3 ORGANISATIONERNE ER STÆRKE GLOBALE AKTØRER

Organisationerne i undersøgelsen arbejder med verdensmålene i 81 af verdens 195 lande. De danske organisationer er altså aktive ift. at lave programmer og/eller øge viden og engagement i verdensmålene i ca. 40% af alle verdens lande – overvejende i udviklingslande.

Over halvdelen af organisationerne (37) laver også verdensmålsarbejde i Danmark, og 17 arbejder ligeledes på internationalt niveau, mens 17 arbejder på nordisk/europæisk plan. Flere organisationer arbejder på flere planer samtidigt. Der arbejdes her med at skabe viden om og sikre ejerskab til verdensmålene og skubbe på for, at civilsamfundet inddrages i arbejdet med verdensmålene.

Figur 1.3: Geografisk tilstedeværelse

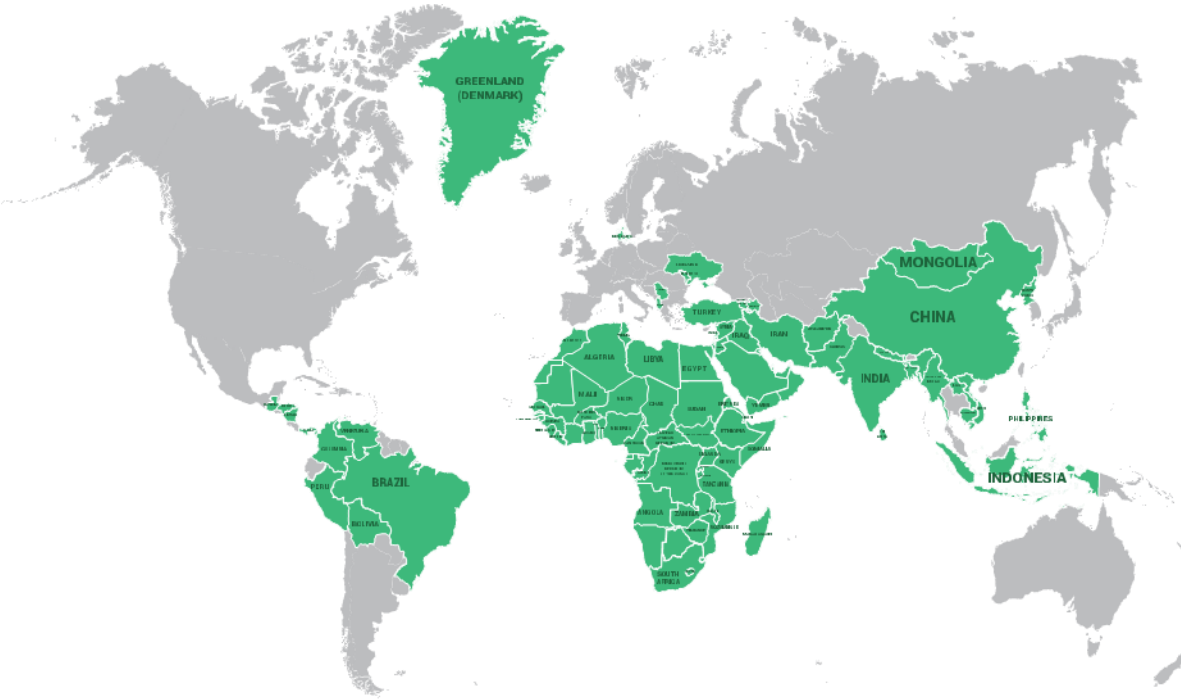

I Afrika og Asien, som Danmark historisk set har haft en lang samarbejdsrelation til, er de fem udviklingslande, hvor flest organisationer er til stede Uganda, Kenya, Nepal, Myanmar og Tanzania.

1.4 OPSAMLING PÅ KAPITEL 1

Størstedelen af organisationerne (91%) har forholdt sig til verdensmålene som en del af deres organisatoriske virke. 60% af organisationerne anvender verdensmålene som en 'krog', mens 26% ser dem som et udgangspunkt for at justere organisationens arbejde. 6% har brugt verdensmålene til fuldstændigt at nytænke deres organisation og dens arbejde. Kun 9% har slet ikke forholdt sig til verdensmålene.

68% af organisationerne har udarbejdet en delvis eller fuld strategi for arbejdet med verdensmålene. Interviews med organisationerne viser, at der er flere niveauer at arbejde strategisk med verdensmålene på. Nogle organisationer er også på vej med en ny strategi med udgangspunkt i verdensmålene. Organisationerne er til stede i 81 af verdens 195 lande, og halvdelen laver også verdensmålsarbejde i Danmark.

Kapitlet viser, at civilsamfundsorganisationerne har taget verdensmålene til sig, arbejder med dem strategisk og har en stor geografisk rækkevidde i verdensmålsarbejdet. Der er på den anden side også en del organisationer, der ikke har integreret verdensmålene i deres strategi, og der er også forholdsvist få, der har anvendt dem til decideret nytænkning.

2. SÅDAN LEVERER CIVILSAMFUNDET PÅ VERDENSMÅLENE

De danske civilsamfundsorganisationer arbejder med verdensmålene på en lang række indsatsområder. Det gælder både ift. programarbejder, partnerskaber, kommunikation og politikarbejde.

I dette kapitel stiller vi spørgsmålet om, hvordan organisationerne arbejder med verdensmålene på de forskellige områder og ift. de tværgående principper? Hvilke verdensmål er der flest, der arbejder med? Og hvordan vurderer de deres egen kapacitet til verdensmålsarbejdet?

2.1 CIVILSAMFUNDETS FORSKELLIGE INDSATSER PÅ VERDENSMÅLENE

Civilsamfundsorganisationerne arbejder med at implementere verdensmålene på en række indsatsområder. Der er som tidligere nævnt kun seks af organisationerne (9%), som slet ikke arbejder med verdensmålene. Organisationerne har valgt forskellige veje til at arbejde med realisering af verdensmålene. I de kommende afsnit vil disse veje og indsatsområder blive uddybet.

Det område, hvor flest af civilsamfundsorganisationerne leverer på verdensmålene, er gennem program- og projektarbejdet. Dvs. udviklingsarbejdet og de humanitære indsatser, der i sin essens handler om at arbejde for bedre vilkår for marginaliserede, fattige og sårbare mennesker lokalt såvel som nationalt og globalt.

En anden vej, som sektoren har taget til sig, er at kommunikere og lave kampagner om verdensmålene samt at oplyse om og skabe engagement ift. at realisere verdensmålene. Det drejer sig om at informere om verdensmålene gennem intern og ekstern kommunikation og om at oplyse om og mobilisere befolkning eller offentlighed i, at verdensmålene realiseres.

En tredje vej er at arbejde politisk for en ambitiøs implementering af verdensmålene – nationalt såvel som internationalt. I afsnittet om organisationernes politiske arbejde og fortalervirksomhed kobles dette ligeledes sammen med indsatser, der holder centrale aktører, såsom nationale regeringer og parlamenter samt den private sektor ansvarlige på en ambitiøs tilgang til realisering af målene.

Et fjerde område handler om at indgå nye samarbejder, partnerskaber og alliancebygning med afsæt i verdensmålene. Dette vil blive uddybet i kapitel 3.

Figur 2.1: Implementering af verdensmålene (N = 70)

2.1.1 Verdensmålene i udviklingsarbejdet og de humanitære indsatser

Gennem organisationernes udviklingsarbejde og humanitære indsatser har sektoren historisk set arbejdet længe med flere af de problemstillinger, som verdensmålene adresserer.

Det er tydeligt – og måske også naturligt - at udviklingsarbejdet og de humanitære indsatser derfor er det område, hvor særligt mange organisationer har taget verdensmålene ind og gjort dem til en integreret del af et eller flere af organisationens programmer eller projekter.

Figur 2.1.1a: Arbejde med verdensmålene i program- eller projektarbejde (N = 70)

76%

af civilsamfundsorganisationerne arbejder med verdensmålene i deres program- eller projektarbejde

Der er 76% af organisationerne, som allerede på nuværende tidspunkt arbejder med verdensmålene i deres udviklingsarbejde og humanitære indsatser. På dette område er der desuden ikke den store forskel på store og små organisationer – 72% af de små organisationer og 81% af de store organisationer arbejder med verdensmålene i deres program- eller projektarbejde.

CASE: MS ActionAid – Nye metoder til at arbejde med verdensmål i programarbejdet

I programarbejdet har MS ActionAid udviklet et pilotprojekt med titlen 'Citizen-led Accountaibility on SDG 5, 8 and 16', som bygger på en metode, hvis formål er at bruge verdensmålsrammen som indgang til at lokale stemmer bliver hørt på regionalt, nationalt og globalt niveau.

De seks trin i metoden spænder over analyse af den politiske og lokale kontekst til opbygning af partnerskaber og empowerment af lokalsamfundet gennem deling af viden om verdensmålene samt identifikation af lokalsamfundets behov for udvikling på de enkelte mål. De sidste tre trin handler om opbygning af større alliancer for 'handling' og at skabe mulighed for dialog og tiltag på nationalt niveau samt fortalervirksomhed på internationalt niveau.

Der er syv lande, som er involveret i pilotprojektet, og projektet startede i maj 2017 i fire lande: Kenya, Nigeria, Tanzania og Vietnam, der har været igennem de første tre trin og nu er i gang med trin fire og fem. I december 2017 startede man pilotprojektet i Danmark (bl.a. med unge fra Tingbjerg), Bangladesh og Zambia med trin et og to. Erfaringerne er, at verdensmålene kan være med til at skabe en effektfuld ramme for lokalbefolkninger i at forfølge konkrete dagsordener – både ift. til skabe ejerskab indad i lokalsamfundet og gennemslagskraft ift. nationalt og internationalt niveau.

Danske civilsamfundsorganisationer har en lang tradition for at arbejde sammen med lokale civilsamfundsorganisationer i ofte længerevarende partnerskaber om deres projekter/programmer i udviklingslandene. Dette er endvidere fastlagt som et vilkår i den danske udviklingspolitik.

Verdensmålene er for mange organisationers vedkommende blevet retningsgivende for samarbejdet i disse partnerskaber. For knap en tredjedel (30%) af alle organisationerne er verdensmålene blevet retningsgivende i alle deres partnerskaber, og 11% af organisationerne angiver, at verdensmålene er retningsgivende i halvdelen af deres partnerskaber. Der er dog også 24% af organisationerne, hvor verdensmålene ikke er retningsgivende for deres eksisterende partnerskaber.

Figur 2.1.1b: Verdensmålene som retningsgivende i eksisterende partnerskaber (N = 70)

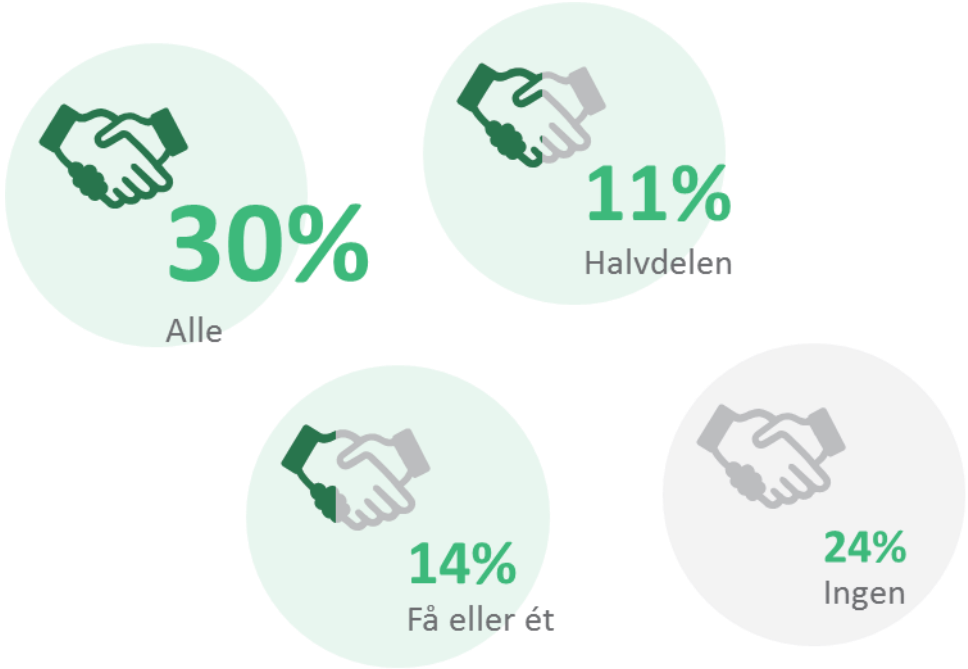

Det, at verdensmålene er blevet gjort retningsgivende i så mange af de eksisterende partnerskaber, understreger, hvordan mange organisationer arbejder seriøst med at integrere verdensmålene i det eksisterende arbejde i udviklingslandene.

2.1.2 Verdensmålene i kommunikation, kampagner, oplysning og mobilisering

Verdensmålene er en ambitiøs dagsorden, som i manges øjne kun kan realiseres, hvis alle arbejder sammen om at løfte målene. Dette kræver et bredt samfundsmæssigt kendskab til viden om og engagement i verdensmålene.

Civilsamfundet har historisk set spillet en central rolle ift. at oplyse og informere den danske befolkning om globale anliggender, så det er naturligt, at både kommunikations- og kampagnearbejdet og oplysning og mobiliseringsindsatser udgør centrale områder for organisationernes arbejde med verdensmålene.

Kommunikation og kampagner
Der er samlet set 50% af organisationerne, der arbejder med verdensmålene i deres kommunikation og kampagner. På dette område ses en forskel mellem de store og de små organisationer, hvor 61% af de store organisationer arbejder med dette mod kun 38% af de små. Kommunikation og kampagnearbejde kan f.eks. ske ved at kommunikere om verdensmålene i egne medier (nyhedsbreve, hjemmeside, kampagner etc.) for at udbrede budskabet om verdensmålene.

FAKTABOKS: Kendskab til verdensmål

I 2017 har 16% af danskerne hørt om de 17 verdensmål, hvilket er en lille stigning fra 12% i 2016. Kendskabet er højest blandt de yngre. Jo ældre man bliver, jo færre kender til verdensmålene.

Tallene er fra Wilkes rapport 'Danskernes holdninger og kendskab til udviklingssamarbejdet samt forholdende i udviklingslandene' udarbejdet på vegne af Udenrigsministeriet/Danida.

Figur 2.1.2a: Kommunikation og kampagner (N = 70)

50%

af civilsamfundsorganisationerne arbejder med verdensmålene i deres arbejde med kommunikation og kampagner

Case: 3 mini-cases på verdensmålene i kommunikation og kampagner

Verdens Bedste Nyheders årlige morgenuddeling. De danske organisationer var med til at lancere verdensmålene i Danmark i september 2015 i regi af Verdens Bedste Nyheders årlige morgenuddeling med overskrifter som 'Verdens mest ambitiøse plan' og 'Nu vil verden afskaffe fattigdom 'for good''. I de følgende års morgenuddelinger var budskabet hhv.: 'Vi har en plan: 17 nye verdensmål' og 'Vi er Generation Verdensmål' med fokus på børn og unge. Morgenuddelingerne var ledsaget af næsten en halv million aviser med konstruktive nyheder om verdensmålene og specifikke verdensmålsmaterialer til 120.000 danskere.
Verdenstimen. Den første Verdenstime-kampagneuge blev lanceret umiddelbart efter vedtagelsen af verdensmålene den 25. september 2015. Siden har organisationerne med Verdenstimen fået en større andel af de danske skoler til at arbejde med verdensmålene - og både i 2016 og i 2017 har Verdenstimen sendt verdensmålsplakater ud til samtlige grundskoler og ungdomsuddannelser i Danmark.
Folkemødet. På Folkemødet har organisationerne siden 2015 haft et stigende antal debatter og events om verdensmålene. I 2017 skete det i så stort omfang, at Globalt Fokus fra 2018 decideret har skabt et komplet verdensmålsprogram i Verdensmålenes Telt med bred deltagelse af alle sektorer.

Oplysning og mobilisering

Der er 50% af organisationerne, som arbejder med verdensmålene i deres indsats for oplysning og mobilisering af offentligheden. Offentligheden dækker her bredt over bl.a. medlemmer, frivillige og den bredere befolkning. Uddannelsessystemet (f.eks. skoler og gymnasier) og unge mennesker generelt er typiske målgrupper for organisationernes oplysningsindsatser. Logikken er her at starte med at øge viden gennem oplysning for derigennem at øge engagement. Forskellen mellem de store og de små organisationers indsatser på oplysning og mobilisering er ikke nævneværdig.

Figur 2.1.2b: Oplysning og mobilisering (N = 70)

CASE: Spor Media – kultur og dialog som redskab til at engagere unge i verdensmålene

I Spor Medias projekt 'Global Kids', danner verdensmålene rammen for kulturmødet mellem børn og unge i Danmark og fra forskellige programlande. Spor Media er en mindre organisation, hvis primære formål er at forbedre interkulturel forståelse og medvirke til at formindske global ulighed igennem filmarbejde, kulturbesøg og undervisning. Hvert år besøger en børneungdoms-kulturgruppe fra Syd udvalgte folkeskoler, gymnasier, efterskoler og højskoler. De laver kunstneriske workshops for jævnaldrende børn og unge, og viser en forestilling relateret til verdensmålene set fra deres egen virkelighed i Syd. Kulturmødet er en anledning til at skabe engagement i verdensmålene og til at uddanne børn og unge til globale medborgere. I 2016 besøgte en gruppe fra Nairobi en række skoler i Kalundborg, Skanderborg og Sønderborg, hvor de gennem akrobatik og dialog satte fokus på forurening og affald. Verdensmål 6 om rent vand og sanitet, mål 11 om bæredygtige byer og lokalsamfund og mål 12 om ansvarligt forbrug og produktion dannede rammen for videns- og erfaringsdeling mellem børnene fra de to lande.

CASE: Verdensmålene som central forståelsesramme i frivilligprogrammet 'Global Contact'

Mellemfolkeligt Samvirke (MS) har startet et nyt initiativ der skal gentænke deres frivilligprogram 'Global Contact' ift. verdensmålene. Verdensmålene skal bruges som central forståelsesramme for de unge frivillige - fra de uddannes inden afrejse, på deres udlandsophold og i deres debriefing når de kommer hjem. Derudover arbejder MS på at få de frivillige til at forsætte deres frivillig-engagement i verdensmåls-frivilliggrupper rundt om i landet. MS har oplevet at når de unge kommer hjem fra deres ophold, kan de have svært ved se den videre vej frem i det frivillige arbejde. De problemstillinger, de oplevede lokalt, synes svære at relatere til det frivillige arbejde i Danmark. Her kommer verdensmålene ind, som en global forståelsesramme de unge skal bruge til at forstå, hvordan arbejdet i Danmark hænger sammen med de lokales vilkår, som de oplevede på deres ophold. Med verdensmålene som ramme skal de unge fra start have indsigt i, at de lokales forhold hænger sammen med større globale forhold, og at bæredygtig udvikling kræver alle landes opfyldelse af målene.

Man kan pege på, at det er bemærkelsesværdigt, at kun halvdelen af organisationerne arbejder med at udbrede viden om og kendskab til verdensmålene. Det kan dels være udtryk for en specialisering af arbejdsdelingen i sektoren, hvor nogle organisationer i højere grad prioriterer og har ressourcer til at lave kampagner om verdensmålene. Dels kan det være, at danskernes begrænsede kendskab til verdensmålene gør det svært for nogle organisationer at gøre målene til omdrejningspunkt for deres kommunikation af resultater såvel som oplysning og mobilisering.

2.1.3 Verdensmålene i organisationernes politiske arbejde og fortalervirksomhed

Det politiske arbejde for organisationerne handler overordnet om at sætte verdensmålene på den politiske agenda nationalt såvel som internationalt og bidrage til, at centrale aktører tager et ansvar for at realisere en ambitiøs tilgang til FN's verdensmål. Det handler ligeledes om at sikre, at civilsamfundets stemme verden over bliver inddraget og hørt i de politikprocesser, der vedrører verdensmålene.

Politisk engageret i national og international implementering og måling af fremskridt
Der er 30% af organisationerne, der er politisk engageret i national og international implementering og monitorering af verdensmålene. Denne indsats med opfølgning og politiske indspil kan være rettet mod forskellige niveauer:

- Et internationalt niveau (f.eks. FN, globale multinationale aktører, etc.)
- Et regionalt niveau (f.eks. EU, Norden)
- Et nationalt niveau (f.eks. nationale regeringer og parlamenter),
- Et lokalt niveau (f.eks. kommuner, lokalsamfund, lokale myndigheder i Danmark såvel som i udviklingslandene).

FAKTABOKS: Politisk arbejde

Det politiske arbejde kan f.eks. tage form af møder med politiske beslutningstagere, opfølgning og indspil såsom ministerbreve, positioner og høringssvar vedrørende nationale implementeringsstrukturer, handlingsplaner og monitorering af f.eks. nationale fremskridt ift. verdensmålene. Det kan også være at indsamle data, lave skyggerapport om Danmarks fremskridt eller udarbejde faglige og politiske indspil på specifikke verdensmål overfor regeringer og parlamenter.

CASE: Politisk arbejde på et specifikt verdensmål – Sundhedsnetværket

Sundhedsnetværket er et eksempel på en måde at påvirke den politiske dagsorden på et specifikt verdensmål – nemlig mål 3 om sundhed. Sundhedsnetværket udgøres af en række danske civilsamfundsorganisationer, der arbejder med sundhed i udviklingsarbejde og udviklingslande (bl.a. Sex og Samfund, Aidsfondet og Børnefonden).

Sundhedsnetværket er en platform, der bl.a. har til formål at kapacitetsopbygge medlemmerne ift. verdensmålsdagsordenen. I de senere år har netværket haft fokus på at række ud til aktører i andre sektorer i Danmark, der arbejder med sundhed, f.eks. forskellige politiske interessenter såsom ministerier, Lægeforeningen, Kræftens Bekæmpelse og Patientforeningen.

Det har bl.a. ledt til afholdelse af en tværsektorkonference i 2017 arrangeret i samarbejde med ovenstående aktører, der havde til formål at få afmystificeret verdensmålene og kapacitetsopbygge de danske sundhedsaktører bredt set ift., hvad verdensmålene er. Målet var derefter at zoome ind på mål 3 og dets delmål og indikatorer og dermed afsøge, hvad de har af relevans for de enkelte danske aktører i den danske kontekst. Det lykkedes til konferencen at sikre, at næsten alle delmål blev dækket, og man nåede på den måde ud med kendskab til verdensmålene og fik skabt dialog mellem de forskellige aktørgrupper.

Holde regeringer og parlamenter ansvarlige

Forholdsvist mange af organisationerne arbejder med at holde regeringer og parlamenter ansvarlige ift. verdensmålene – det gør over 40% af organisationerne. Der er dog stor forskel mellem de større og mindre organisationer. Det er tydeligt, at arbejdet med at holde regeringer og parlamenter ansvarlige i højere grad er en del af de store organisationers arbejde. Hvor 61% af de store organisationer arbejder med verdensmålene på denne måde, er det kun 22% af de små organisationer.

Figur 2.1.3a: Regeringer og parlamenter (N = 70)

Holde virksomheder ansvarlige

Der er en mindre del af organisationerne (19%), der arbejder med at holde virksomheder ansvarlige på verdensmålene. Dette billede nuanceres dog, når vi kigger på hhv. de store og små organisationers indsats på dette område. 33% af de store organisationer arbejder med at holde virksomheder ansvarlige på verdensmålene, hvor det kun er én (3%) af de små organisationer, som arbejder med verdensmålene ift. den private sektor. Arbejdet med at holde virksomheder ansvarlige kan f.eks. tage form af kritisk dialog, rådgivning og samarbejde/partnerskaber eller som indspil til finansielle instrumenter. Dette arbejde refererer ofte til internationale retningslinjer, såsom FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv.

Figur 2.1.3b: Private virksomheder (N = 70)

Der tegner sig et overordnet billede af, at det især er de store organisationer, der udfører politisk arbejde relateret til verdensmålene. Det må formodes ikke blot at være et spørgsmål om prioritet, men også om ressourcer. F.eks. findes der deciderede stillinger, der adresserer dette område i de

store organisationer, hvilket der ikke gør i mange af de små organisationer. Denne forskel mellem store og små organisationer afspejler sig også, når organisationerne vurderer deres egen kapacitet til det politiske arbejde. Hvor knap 40% af de store organisationer mener, at deres kapacitet til at arbejde politisk med verdensmålene er stor, er det kun 6% af de små organisationer, der mener det samme.

2.2 2030-DAGSORDENENS VIGTIGE PRINCIPPER

Verdensmålene baserer sig på en række tværgående principper, der ligger bag hele 2030-rammen for de 17 verdensmål og 169 delmål:

- Princippet om 'leave no one behind', dvs. at ingen må lades tilbage i udviklingen.
- Princippet om universalitet, hvilket betyder, at alle lande rige som fattige har et ansvar for at nå målene.
- Princippet om de tre dimensioner af bæredygtighed, der henstiller til, at man altid indtænker en social-, en miljømæssig og en økonomisk dimension i bæredygtighedsbegrebet.
- Princippet om at bæredygtig udvikling bør indtænkes i alle politikker, dvs. at man skaber politikkohærens for udvikling.

Civilsamfundet har mulighed for at spille en særlig rolle som fortaler for alle principperne. Svarene viser, at 'leave no one behind'-princippet sammen med universalitetsprincippet bliver vægtet særligt højt i organisationernes arbejde med verdensmålene. Over halvdelen af organisationerne arbejder bevidst med disse principper (hhv. 53% og 51%).

Der er lidt færre (41%), som arbejder med princippet om de tre dimensioner af bæredygtighed, mens kun 17% bevidst arbejder med princippet om, at bæredygtig udvikling bør indtænkes i alle politikker.

Figur 2.2: Principper for verdensmålene (N = 70)

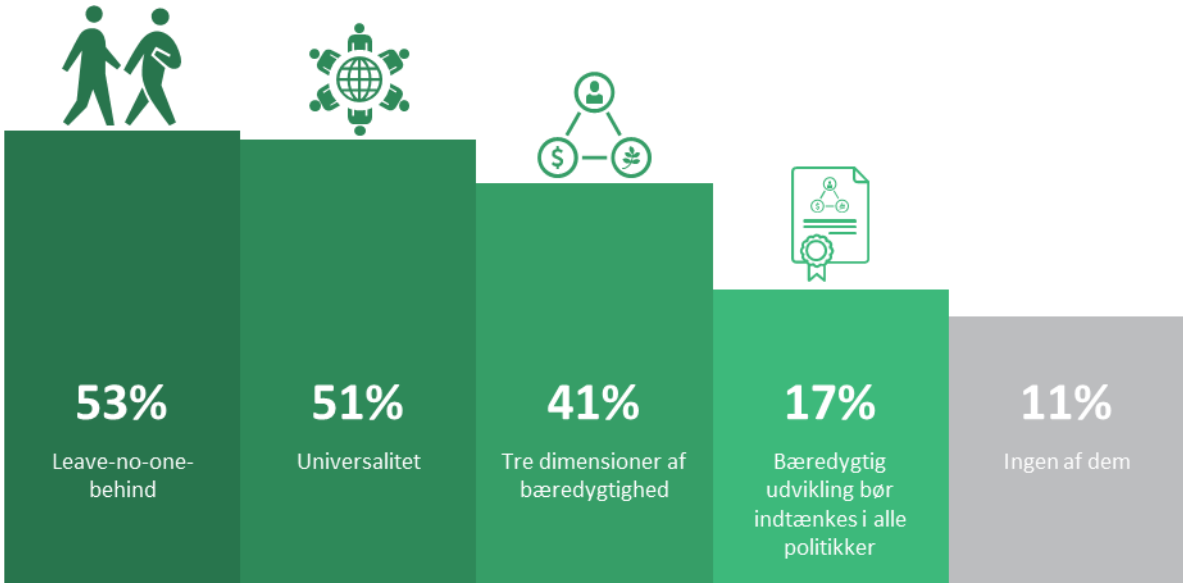

I de afholdte interviews er der sat særligt fokus på civilsamfundets opgave med at sikre det tværgående princip 'leave no one behind', dvs. at ingen lades tilbage i den udvikling, som verdensmålene sigter mod. Dette giver mening, fordi organisationerne ofte i udgangspunktet adresserer sårbare og marginaliserede grupper med potentiale for at blive ladt tilbage, såsom børn, handicappede, flygtninge, ekstremt fattige, etc. Civilsamfundet spiller også en rolle som fortaler og rådgiver ift. at tale de mest marginaliseredes befolkningsgruppers rettigheder overfor andre aktører. Det kunne f.eks. være at tale oprindelige folks sag og sikre deres rettigheder, når store investeringsfirmaer rykker ind i fattige udviklingslande i Afrika, Sydamerika eller Asien.

CASE: Princippet om 'Leave no one behind' i Dansk Flygtningehjælp

I Dansk Flygtningehjælp benyttes princippet om, at ingen skal lades tilbage til at arbejde for, at der oprettes et mål 0, der omhandler flygtninge. Mål 0 skal være med til at vise, hvor langt vi er fra, at flygtninge og internt fordrevne når i mål med verdensmålene. Derfor er 'Leave no one behind' princippet Dansk Flygtningehjælps slogan indenfor organisationens verdensmåls-engagement. *"Det er det princip, der kan illustrere vores engagement, og med mål 0 kan vi vise, at det her det gælder for alle – også flygtninge og internt fordrevne."* - Klaus Ljørring Pedersen, Dansk Flygtningehjælp.

CASE: 'Leave no one behind'-princippet i Sex og Samfunds arbejde

Sex og Samfund anser princippet om 'Leave no one behind' som et yderst vigtigt princip: *"Når vi siger seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder, så er det død og pine for alle – det er en fra-vugge-til grav-tilgang."* - Ida Klockman, Sex og Samfund. Det kommer f.eks. til udtryk i organisationens arbejde med LBGT-personers (red. lesbian, bisexual, gay and transpersons) seksuelle rettigheder. Dette område er ikke dækket direkte af verdensmålene, og derfor finder Sex og Samfund her deres ståsted i verdensmålene i princippet om 'Leave no one behind', samt i at verdensmålene er bygget på menneskerettighederne.

2.3 CIVILSAMFUNDETS INDSATSER PÅ KONKRETE VERDENSMÅL

Dette afsnit giver et overblik over, hvilke verdensmål organisationerne arbejder med. Organisationerne er blevet spurgt om at angive de fem højst prioriterede verdensmål i organisationen.

Civilsamfundsorganisationerne leverer indsatser på et bredt udsnit af de 17 verdensmål. Nogle mål ligger helt i top, f.eks. arbejder over halvdelen af organisationerne med mål 5 (ligestilling mellem kønnene). Mellem 44-47% arbejder med mål 16 (fred, retfærdighed og stærke institutioner), 4 (kvalitetsuddannelse) og 17 (partnerskaber for handling).

Figur 2.3: Arbejdet med de 17 verdensmål (N = 70)

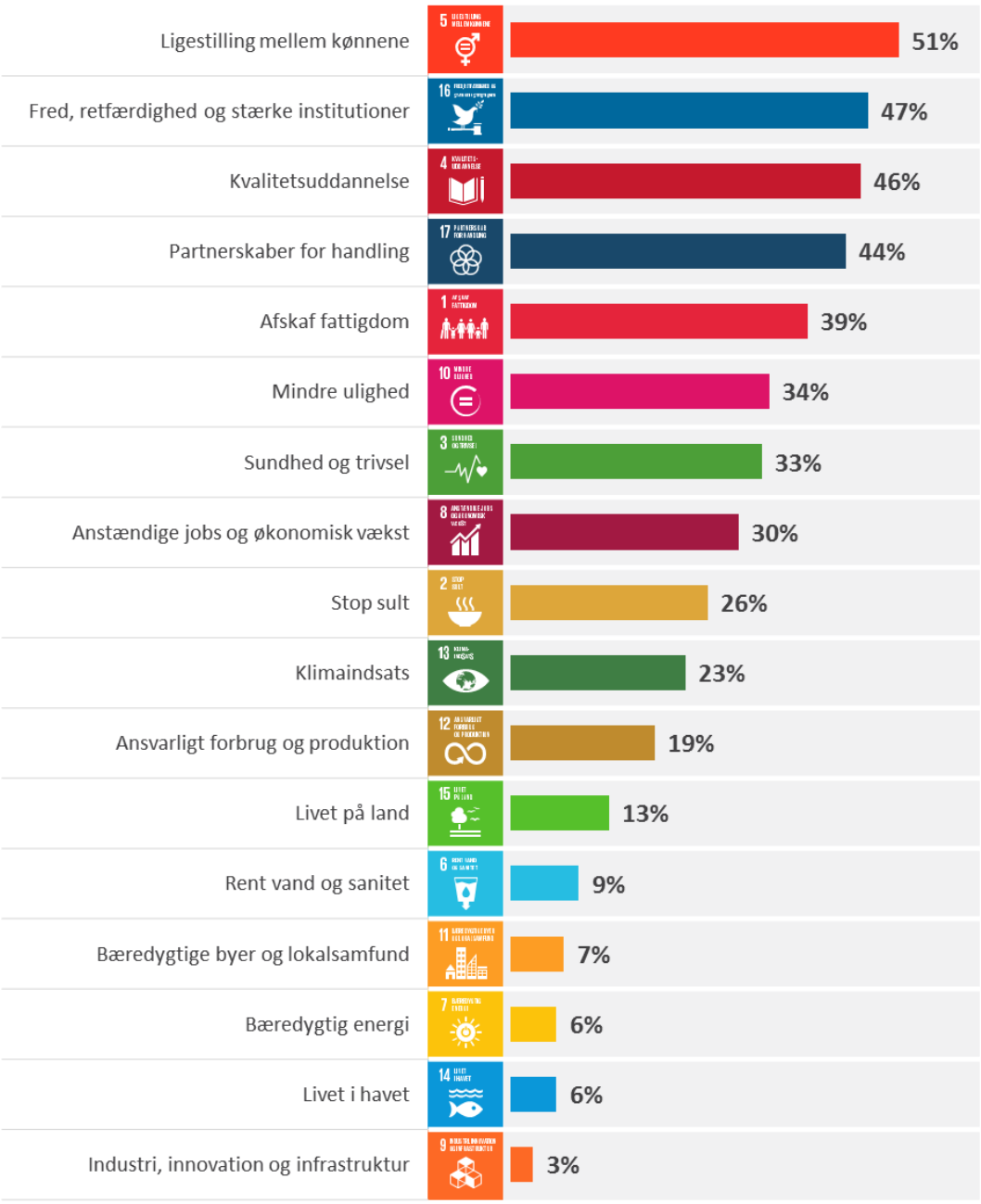

Der er desuden over en tredjedel af organisationerne, som arbejder med at afskaffe fattigdom (mål 1), at mindske ulighed (mål 10) og at forbedre sundhed og trivsel (mål 3), mens lidt færre arbejder med anstændige jobs og økonomisk vækst (mål 8) og at stoppe sult (mål 2).

Det er tankevækkende, at mål 9 (industri, innovation of infrastruktur) og mål 11 (bæredygtige byer) er nogle af de mål, som færrest organisationer arbejder med. Begge mål repræsenterer områder, der får stor global politiske opmærksomhed, og civilsamfundet kan derfor spørge sig selv om, hvorfor det ikke en større prioritet. Det er også to områder, der kunne udgøre naturlige omdrejningspunkter for tværsektorpartnerskaber.

De grønnere mål – omkring klima og miljø – ligger i midten og bunden af de mål, som organisationerne arbejder med. F.eks. er der 23%, som arbejder med klimaindsatser (mål 13) og blot fire organisationer (6%), som arbejder med bæredygtig energi (mål 7). Mål 14 og 15 om livet hhv. i vand og på land ligger endnu lavere.

Set i lyset af omfanget af klimaudfordringerne på verdensplan er det opsigtsvækkende, at der er en så lille andel af civilsamfundet, der arbejder med de 'grønnere' mål. På den anden side er det vigtigt at nævne, at der er en overvægt af organisationer i undersøgelsen, der har en social udviklingsprofil ift. de organisationer, der har en grøn udviklingsprofil - og at organisationerne blev bedt om at vælge de fem højest-prioriterede mål.

2.4 ORGANISATIONERNES KAPACITET TIL AT ARBEJDE MED VERDENSMÅLENE

Civilsamfundsorganisationerne i undersøgelsen er blevet spurgt om, hvordan de vurderer deres kapacitet på en række områder relateret til arbejdet med verdensmålene (se figur 2.7b). Hvor de foregående afsnit afspejler områder, hvor organisationerne lægger indsatser på verdensmålene, sætter dette afsnit altså fokus på, hvordan organisationerne vurderer deres egen kapacitet.

Det viser et billede af et civilsamfund, som er meget stærke på viden om verdensmålene og har skabt en solid organisatorisk forankring af verdensmålene samt har stor kapacitet, når det kommer til opbygning af partnerskaber og samarbejde.

Figur 2.4a: Top/bund tre af organisationernes egen vurdering af kapacitet

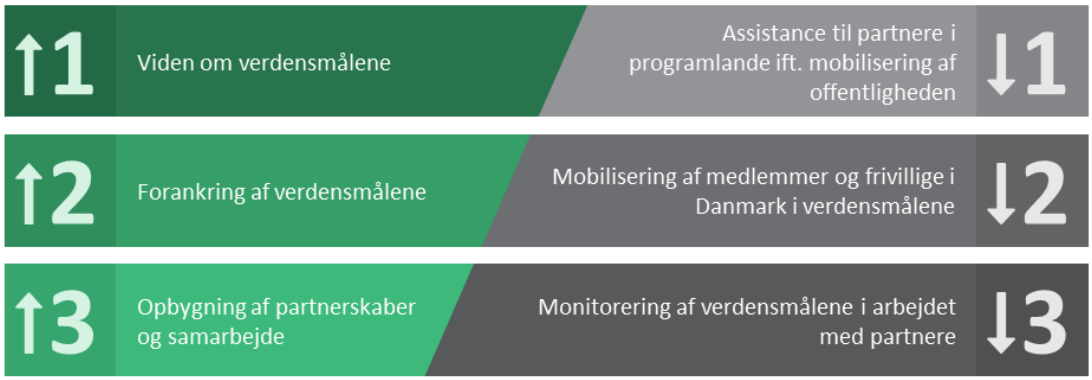

Topscorerne for kapacitet peger på, at organisationerne i de første år efter verdensmålenes vedtagelse har arbejdet på at sikre viden, forankring og at udbygge relationer på verdensmålene. De er således i gang med at omsætte denne viden i systemer, indsatser og aktiviteter – og at afprøve, hvordan man anvender verdensmålenes potentiale indenfor forskellige områder af organisationernes virke.

Bundscorerne i organisationernes vurdering af deres kapacitet er områder, som omhandler organisationernes kapacitet til at støtte og mobilisere andre, såsom partnerorganisationer,

medlemmer og frivillige ift. hvordan de skal arbejde med verdensmålene. Der er også en del organisationer, der står overfor at knække nødden ift., hvordan de monitorerer deres arbejde på verdensmålene, og hvordan de skal gøre det i samarbejdet med partnere.

De største forskelle mellem de små og store organisationer på dette område handler om kapacitet til det politiske arbejde og arbejdet med de tværgående principper. Der er også en forskel på, hvordan man vurderer udgangspunktet for at styrke samarbejde og synergi mellem nationale og internationale indsatser/afdelinger samt ens kapacitet på området for opbygning af partnerskaber (sidstnævnte tages også op i næste kapitel).

Figur 2.4b: Egen vurdering af kapacitet ift. verdensmålene på en skala 1-5 (N=70) – gennemsnit for alle organisationer

Note: Den stiplede linje i figuren angiver gennemsnittet for vurderingen af alle typer af kapacitet.

2.5 OPSAMLING PÅ KAPITEL 2

Mange af organisationerne er begyndt på at integrere verdensmålene i deres eksisterende programmer og projekter – nemlig udviklingsarbejdet og de humanitære indsatser. Der er dog også en fjerdedel af organisationerne, der ikke arbejder med verdensmålene i deres udviklingsprogrammer/projekter, og ca. det samme antal organisationer som ikke har gjort dem retningsgivende for de partnerskaber, som typisk sætter rammen særligt om udviklingsarbejdet.

Både små og store civilsamfundsorganisationer ser sig selv have en væsentlig rolle i at udbrede budskaber, viden om og engagement i verdensmålene til medlemmer, frivillige og befolkning. Samlet set er det ca. halvdelen af civilsamfundsorganisationerne i undersøgelsen, der er involveret i arbejdet med hhv. 'kommunikation og kampagner' og 'oplysning og mobilisering'. Over halvdelen af organisationerne arbejder pt. med princippet om 'leave no one behind' og universalitetsprincippet.

Mange organisationer lægger indsatser særligt på mål 5, 16, 4, og 17. Disse verdensmål er højtprioriterede med mere end 44% af organisationerne, som arbejder med dem. Svarene kan give anledning til undren over, at mål 9 (Industri, innovation og infrastruktur) og mål 11 (bæredygtige byer og lokalsamfund) samt de grønne mål – mål 7, 13, 14 og 15 - ikke er højere prioriteret. Det skal dog sammenholdes med det faktum, at der er en overvægt af organisationer i undersøgelsen med en social udviklingsprofil, som samtidigt kun har skulle angive de fem mest centrale mål i deres arbejde.

Når organisationerne vurderer deres egen kapacitet til at arbejde med verdensmålene, er det solid viden om verdensmålene, stærk organisatorisk forankring og god kapacitet til at lave partnerskaber og bygge alliancer omkring verdensmålene, der fremhæves.

3. VERDENSMÅLENE SOM AFSÆT FOR NYE PARTNERSKABER

For at opnå verdensmålene for bæredygtig udvikling er samarbejde og forpligtende partnerskaber en afgørende faktor. I partnerskaber kan der drages nytte af hinandens viden, kompetencer og ekspertise, hvilket kan føre til nye bæredygtige tiltag og løsninger. Civilsamfundsorganisationerne kan ligeledes spille en rolle ift. at sikre ansvarlig virksomhedsadfærd og for at sårbare og marginaliserede grupper medtages i udviklingen.

I dette kapitel stiller vi spørgsmålet om, hvordan det går for organisationerne med at indgå nye verdensmålspartnerskaber? Hvem indgår de disse partnerskaber med, hvilke mål leverer de resultater på, og hvordan finansieres de?

Til sidst i kapitlet sætter vi fokus på organisationernes vurdering af deres egen kapacitet til at indgå partnerskaber.

3.1 NYE PARTNERSKABER OM VERDENSMÅLENE – HVAD ER STATUS?

Kapitlet sætter særligt fokus på de nye partnerskaber, som civilsamfunds-organisationerne indgår med afsæt i verdensmålene.

FAKTABOKS: Nye partnerskaber

De partnerskaber, som dette kapitel handler om, er de nye partnerskaber, som organisationerne har indgået i de seneste år med udgangspunkt i verdensmålene.

Den rolle som verdensmålene spiller i de eksisterende og længerevarende partnerskaber, som organisationerne har, er dækket i forrige kapitel i afsnit 2.1.2.

Over halvdelen af civilsamfunds-organisationerne har på nuværende tidspunkt indgået nye partnerskaber om opfyldelse af verdensmålene eller er på vej til det. Der er 33% af organisationerne, der har indgået et eller flere nye partnerskaber med udgangspunkt i verdensmålene, og der er samtidig 21% af organisationerne, som er på vej til at indgå et eller flere nye partnerskaber med udgangspunkt i verdensmålene. Der er 40% af organisationerne, der på nuværende tidspunkt hverken har indgået nye partnerskaber eller er på vej til det med udgangspunkt i verdensmålene.

Figur 3.1: Nye partnerskaber (N=70)

Der er en tendens til, at de store organisationer i højere grad end de små enten har indgået partnerskaber eller er på vej til det. Det gælder for knap 70% af de store organisationer og for kun knap 38% af de mindre organisationer.

Der er ligeledes en tendens til, at de nye samarbejder, der indgås, ændrer karakter fra tidligere typer partnerskaber.

”Virksomhedssamarbejde er i dag mere end at en virksomhed donerer nogle penge til organisationen. Nu skal NGO’er tilbyde noget ’impact’, der passer. En ’impact’-dagsorden, der passer til virksomhedernes.”

***- Laust Leth-Gregersen**, Red Barnet*

Der ses en tendens til, at verdensmålene medvirker til en udvikling fra ’donations-partnerskaber’ til ’impact-partnerskaber’ i samarbejdet mellem civilsamfundsorganisationer og virksomheder. En anden relateret tendens viser sig i udviklingen henimod indgåelse af multistakeholder-partnerskaber. Her inkluderer de enkelte partnerskaber aktører fra flere forskellige sektorer (offentlig, privat, uddannelse, andre civilsamfundsorganisationer), og civilsamfundsorganisationerne spiller flere forskellige roller. Begge tendenser vil man kunne se afspejlet i kapitlets cases.

”For Folkekirkens Nødhjælp giver verdensmålene en fælles referenceramme, der både taler ind i virksomhederne og civilsamfundsorganisationernes sprog. Vi vil gerne gå forrest, når det gælder om at indgå de transformative partnerskaber, som tænker ansvarlig forretning ind i kernemodellen – og som over længere tid kan være med til at løse grundlæggende problemer i de lande, vi arbejder i.”

***Gitte Dyrhagen Husager,** Folkekirkens Nødhjælp*

Med de nye verdensmålspartnerskaber er det intentionen at øge effekten af organisationernes indsats og at være med til at løse grundlæggende problemer, som verden står overfor. For civilsamfundsorganisationerne står ansvarlig social og miljømæssig adfærd samtidigt helt i centrum af, hvad et partnerskab skal kunne rykke ved og levere på. Det fokus er et væsentligt aktiv organisationerne bringer ind i partnerskaberne, som samtidigt er tæt forbundet til sektorens og organisationernes troværdighed. Denne dobbelte agenda bliver ofte særligt sat på spidsen i partnerskaber med virksomheder, hvilket er grunden til, at der er valgt at lave et særligt afsnit om netop denne type samarbejde.

3.2 HVEM INDGÅR CIVILSAMFUNDSORGANISATIONERNE NYE PARTNERSKABER MED?

De nye partnerskaber bliver indgået med en række forskellige aktører. Det er aktører fra fonde, kommuner, private virksomheder, offentlige institutioner, uddannelsesinstitutioner samt andre civilsamfundsorganisationer.

Figur 3.2: Sektorer for partnerskaber (N = 54)

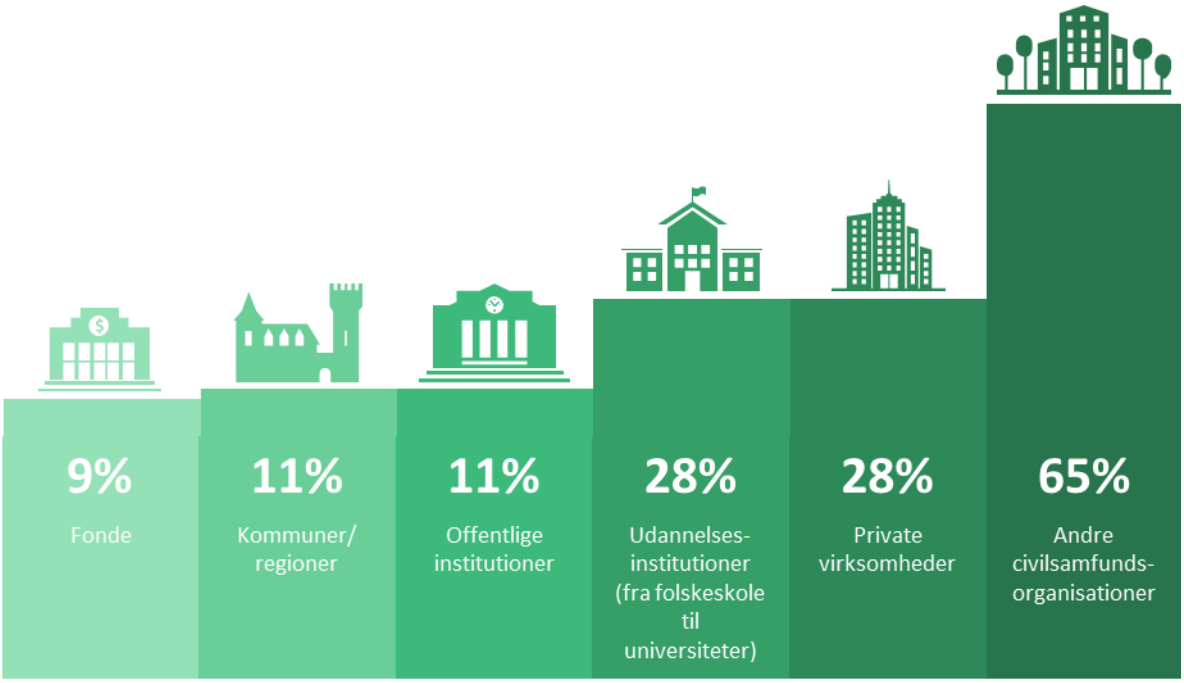

De aktører, som organisationerne har indgået markant flest partnerskaber med, er andre civilsamfundsorganisationer (65%). Herefter kommer private virksomheder og uddannelsesinstitutioner (28% for begge). Der er på nuværende tidspunkt ikke så mange af de nye partnerskaber, der er indgået med hverken offentlige institutioner (11%), kommuner/regioner (11%) eller fonde (9%), men nogle eksempler på dette ses dog.

CASE: Sex og Samfund & Investeringsfonden for Udviklingslande

Partnerskabet mellem Sex & Samfund og Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU) er et eksempel på et samarbejde mellem en civilsamfundsorganisation og en fond. De har lanceret et partnerskab, som sætter fokus på kvinders rettigheder og sundhed i udviklingslande. Et område som Sex og Samfund har stor viden og ekspertise på. Målet er, at IFU's projektselskaber kan styrke kvinders rettigheder og sundhed på en måde, der skaber fordele for kvinderne såvel som virksomhederne. Igennem partnerskabet vil konkrete værktøjer blive udviklet til brug for andre virksomheder til at fremme kvinders rettigheder og sundhed. Partnerskabet bidrager til verdensmål 8 om anstændige jobs og økonomisk vækst samt til mål 3 om sundhed og mål 5 om ligestilling.

Undersøgelsens åbne svar og interviews peger på en tendens til at indgå i multistakholder-partnerskaber, hvor flere af de ovennævnte typer partnere indgår i det samme partnerskab. Her finder man konstellationer, hvor f.eks. civilsamfundsorganisationen går sammen med en lokal civilsamfundsorganisation i et udviklingsland og med en dansk virksomhed og en uddannelsesinstitution. Et andet eksempel er, hvor en civilsamfundsorganisation går sammen med en dansk kommune, en dansk skole og en lokal civilsamfundsorganisation fra et udviklingsland. Et

tredje eksempel, er hvor civilsamfundsorganisationen går sammen med en lokal virksomhed i et udviklingsland, en lokal civilsamfundsorganisation og danske virksomheder.

CASE: FN-forbundets multistakeholder-partnerskab

FN-forbundet er et godt eksempel på en lille organisation, der er gået ind i et partnerskab med mange forskellige stakeholders – herunder kommuner, uddannelsesinstitutioner, privat virksomhed og andre civilsamfundsorganisationer. Det EU-finansierede projekt 'Education for Global Responsibility' er et projekt, hvor de mange partnere, der er spredt udover Europa, vil skabe global ansvarlighed med udgangspunkt i verdensmålene. Projektet består i en hjemmeside, hvor skoler og organisationer kan gå ind og finde en undervisningsværktøjskasse med metoder til at undervise i verdensmålene og global ansvarlighed. Derudover finder man også på hjemmesiden en certificeringsordning, hvor skoler og organisationer skal gå igennem en certificerings-tjekliste for at blive opmærksom på skolens/organisationens ståsted ift. global ansvarlighed. Ideen er også, at hjemmesiden skal fungere som samlende platform for alle de certificerede skoler og organisationer, sådan at de kan etablere kontakt og erfaringsudveksle.

FN-forbundets partnere er:

- Uddannelsesinstitutioner: 'Espergærde Gymnasium' Danmark og 'Secondary vocational school of agriculture and services in the village Kosice' Slovakiet
- Kommuner/regioner: 'Alba Iulia' (kommune) Rumænien og 'Kocaeli Provincial Directorate of Education' Tyrkiet
- NGO'er: FN-forbundet Danmark, FN-forbundet Kroatien, 'Big Brothers Big Sisters' Bulgarien, InterCollege Danmark og InterCollege UK
- Private virksomheder: 'Adept Media' Rumænien

Det ligger i organisationernes DNA at indgå partnerskaber med andre civilsamfundsorganisationer ikke mindst qua en lang tradition for partnerskaber med civilsamfundsorganisationer i udviklingslandene. I multistakeholder-partnerskaberne ser man ofte, at organisationerne i tillæg til samarbejdet med andre typer partnere også inkluderer et samarbejde med en civilsamfundsorganisation enten i Danmark eller udviklingslandene.

3.3 PARTNERSKABER MED VIRKSOMHEDER

Der er 15 (28%) af de nye partnerskaber, organisationerne har indgået, som er indgået med private virksomheder.

På baggrund af de interviews, som Globalt Fokus har foretaget med organisationer i undersøgelsen, kan der peges på flere årsager til, hvorfor organisationerne indgår i partnerskaber med virksomheder.

De årsager, som nævnes, handler om:

- At være med til at skabe bedre udviklingsresultater
- Smartere løsningsmodeller end tidligere
- At bruge partnerskabet som løftestang for justering og innovation
- At reducere risici
- At skabe læring og erfaringsudveksling
- At bidrage til ansvarlig virksomhedsadfærd

Interviewene peger ligeledes på forskellige roller, som civilsamfundsorganisationer kan indtage i samarbejdet med den private sektor:

Facilitator
hvor civilsamfundsorganisationerne faciliterer dialog og evt. administrerer/styrer det fælles projekt. Der defineres en 'shared value' partnerne imellem, hvor det at fremme effekten af udviklingsindsatsen går hånd i hånd med at skabe viden og forretningsmuligheder for danske og lokale virksomheder i udviklingslandene.

Rådgiver
hvor civilsamfundsorganisationen byder ind med relevant viden og netværk ift. at skabe de mest bæredygtige og socialt ansvarlige løsninger for at opnå projektets resultater.

Vagthund
hvor fokus er på holdningsbearbejdning, hvor civilsamfundsorganisationen rådgiver og forhandler med virksomheden ift. at handle socialt og miljømæssigt ansvarligt. Her er FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv (UN Guiding Principles on Business and Human Rights) ofte et væsentligt redskab.

Rollerne er ikke udtømmende, men de sætter fokus på nogle af de roller og kvaliteter, som civilsamfundsorganisationerne kan byde ind med i partnerskaber med private virksomheder. Nogle organisationer vælger at påtage sig flere af de ovenstående roller, og nogle vælger kun at sætte fokus på 'vagthundsrollen'.

Der er civilsamfundsorganisationer, som har en bevidst holdning til, at de ikke indgår partnerskaber med virksomheder, og som mener, at en distance er nødvendig for at kunne opretholde en kritisk indgangsvinkel til samarbejdet og dialogen med 'stakeholders'. Der er ligeledes organisationer, som er på linje med denne indstilling, og som undgår finansiering fra virksomheder, men som bevidst kalder deres kritiske dialog med virksomhederne for et partnerskab for at understrege det forpligtende i relationen.

"I MS indgår vi 'impact partnerskaber' med private virksomheder. Eksempler er vores dialoger med Arla, PFA Pension og Dansk Mode & Tekstil. Målet er at gøre vores indflydelse gældende ift. at flytte virksomheder og investorer mod en mere ansvarlig og bæredygtig virksomhedsadfærd bl.a. ved at følge de internationale retningslinjer ambitiøst og transparent. Disse partnerskaber involverer ikke penge mellem parterne, men at vi er bundet sammen gennem indgående kritisk-konstruktiv dialog omkring virksomhedens udfordringer, indsats - og holdninger - over længere tid. Det viser sig ofte, at dialog fører til mere fælles fodslag. F.eks. når begge parter kender til og tager udgangspunkt i nøglerapporter og retningslinjer fra FN. Vi har god erfaring med at rykke virksomheder til at gøre det bedre, såsom f.eks. Arlas indsats for at undgå og udbedre negative menneskeretsindvirkninger i udviklingslande."

***- Troels Børrild**, Mellemfolkeligt Samvirke*

Flere organisationer nævner, at den kritiske stillingtagen og vagthundsrollen faktisk bliver efterspurgt af virksomhederne som en væsentlig kvalitet i partnerskabet. Der er enighed blandt de interviewede organisationer om, at vigtige ingredienser i virksomhedspartnerskaber blandt andet er:

- ✓ Troværdighed
- ✓ Fokus på etik og principper
- ✓ Dialog
- ✓ Tillid
- ✓ Tid
- ✓ Stærkt fokus på social og miljømæssig ansvarlighed
- ✓ Respekt for hinandens forskellige bidrag

FAKTABOKS: Danida Market Development Partnerships

Danida lancerede i 2016 et nyt erhvervsinstrument, Danida Market Development Partnerships (DMDP), hvis formål er at opstarte partnerskaber på tværs af den traditionelle skillelinje mellem erhvervslivet og civilsamfundsorganisationerne med afsæt i verdensmålene. Partnerskaberne skal være til glæde for både udviklingslandene og de danske virksomheder ved at bidrage til bæredygtig markedsudvikling og beskæftigelse inden for rammerne af verdensmålene (især mål 8: anstændige jobs og økonomisk vækst) gennem kommercielt orienterede partnerskaber. Der har pt. været gennemført to runder.

Pilotfase: Efteråret 2016 med et samlet budget på 41 millioner kroner fordelt på fem konsortier
Anden runde: Efteråret 2017 med et budget på 60 millioner kroner. Fem af civilsamfundsorganisationerne (Care Danmark, Folkekirkens Nødhjælp, Vedvarende Energi, 3F, og Red Barnet) i denne analyse har opnået finansiering til partnerskabsprojekter gennem det nye instrument, der i de to runder har uddelt penge til i alt 12 konsortier.

CASE: Nyt DMDP-partnerskab: Folkekirkens Nødhjælp i samarbejde med private virksomheder i Uganda og Danmark

Med støtte fra Danida Market Development Partnerships igangsætter Folkekirkens Nødhjælp et nyt erhvervssamarbejde, som skal fremme lokal bæredygtig produktion og eksport af økologisk frugt og grønt i Uganda. Projektet vil gerne skabe over 2000 lokale arbejdspladser og indkomstmuligheder til gavn for både flygtninge i området og den lokale befolkning. Partnerskabet 'Fresh Fruit Nexus' udgør en ny model, hvor en lokal ugandisk virksomhed, AMFRI Farms, er projektets primære privatsektorpartner. AMFRI Farms, som er den første økologisk certificerede virksomhed i Uganda, vil stå for at uddanne og certificere småbønder i økologiske og klimavenlige produktionsmetoder samt at eksportere produkterne til udlandet, bl.a. Danmark. Der indgår også to danske firmaer i projektet, hhv. Nordic Fruit, som skal hjælpe med distribution af frugt og grønt til det danske marked, og Unicool, som bidrager med energioptimerede køleløsninger, så den lokalt producerede frugt og grønt holder kvaliteten fra marken til forbruger. Folkekirkens Nødhjælp ser projektet som en måde at løfte småbønders muligheder ved at involvere dem på ansvarlig vis i lokale og globale værdikæder samt som en mulighed for at opskalere udviklingseffekten af såvel virksomhederne som organisationens arbejde. Folkekirkens Nødhjælp administrerer det femårige partnerskab og faciliterer dialogen og samarbejdet mellem partnerne. De to danske virksomheder indgår som vidanspartnere, der i første omgang opbygger viden og ekspertise gennem deres deltagelse i projektet, hvilket potentielt set kan omsættes til forretningsmuligheder i fremtiden. Mål 17 om partnerskaber bliver brugt som løftestang til at levere resultater på mål 8 om at skabe anstændige jobs og bæredygtig vækst, mål 16 omkring opbyggelse af stærke institutioner i et sårbart område, mål 1 om fattigdomsbekæmpelse, mål 2 om at mindske sult og mål 12 om at fremme ansvarlig produktion. Projektet har et stærkt fokus på 'leaving no one behind', da målet er at involvere sårbare grupper som flygtninge og småbønder i produktionen.

3.4 HVILKE MÅL LEVERER DE NYE PARTNERSKABER PÅ?

Ud af de 23 organisationer, der har indgået et eller flere nye partnerskaber, er det primært på verdensmål 4 om uddannelse og mål 17 om partnerskaber (begge 11 organisationer) og mål 16 om fredelige samfund, man sigter mod at levere resultater på i de nye partnerskaber.

Der er også fokus på mål 10 (ulighed), mål 8 (anstændige jobs og økonomisk vækst) og mål 5 (ligestilling mellem kønnene) i hhv. syv eller otte af de 23 organisationers nye partnerskaber. I bunden ligger verdensmålene for henholdsvis industri, innovation og infrastruktur (mål 9) og livet i havet (mål14), som begge kun angives som fokus i et enkelt partnerskab.

Figur 3.4: Fokus for nye partnerskaber (N=23)

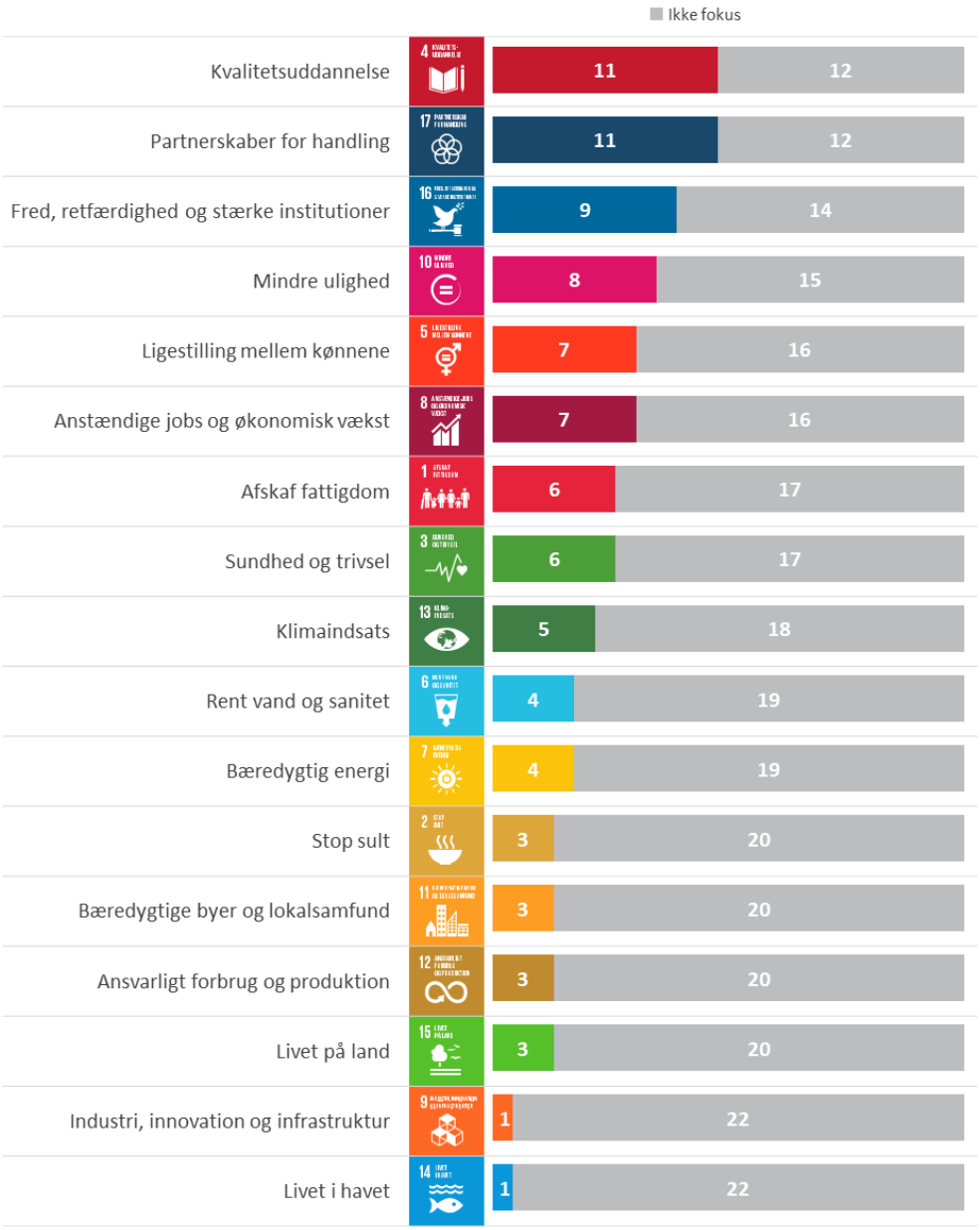

CASE: VedvarendeEnergi, Vestas og DTU i parløb om vindenergi i Kenya

VedvarendeEnergi (VE), DTU og Vestas er gået sammen i et DMDP finansieret partnerskabsprojekt, som også involverer en kenyansk offentlig myndighed samt en kenyansk NGO. Projektet skal udvikle mini-vindmøller til off-grid el-net i Kenya, hvor de, sammen med lokale partnere, skal skabe grøn energi og nye jobs. VE bidrager i dette partnerskab med kendskab til lokale forhold og viden om udviklingssamarbejde. Med denne erfaring kan VE – qua sin lokalviden og kontakter - fungere som brobygger mellem Vestas og de kenyanske partnere og sikre den kulturelle forståelse og indsigt i brugere og partneres behov, som Vestas behøver, for at dette kan blive en god og ansvarlig business case. Projektet har fokus på mål 8 om anstændige jobs og økonomisk vækst, men for VE handler det også at udvikle og implementere løsningsmodeller, der bidrager til at skabe bæredygtig energi for alle (mål 7).

3.5 HVORDAN ER DE NYE PARTNERSKABER FINANSIERET?

Der er stor variation i, hvordan organisationerne vælger at finansiere verdensmålspartnerskaberne. Der er 40% af de 52 organisationer, som har indgået nye partnerskaber, der får finansiering gennem Danida (puljer og andre instrumenter). Et eksempel på et nyt finansielt instrument, der decideret har til formål at understøtte nye partnerskaber på verdensmålene er Danida Market Development Initiative, som der allerede er bragt en faktaboks om i afsnit 3.3. Danida bruger dermed DMDP initiativet instrumentelt til regeringens vision om, at nye tværsektorielle partnerskaber skal være et essentielt redskab i arbejdet med verdensmålene, som beskrevet i regeringens udviklingspolitiske og humanitære strategi.

En forholdsvis stor del af de organisationer, som har indgået nye partnerskaber (31%) finansierer endvidere en del af disse partnerskaber gennem egenfinansiering. Denne finansiering giver organisationerne mulighed for at sætte deres eget præg på projektets formål og verdensmålsfokus. Derudover er det ofte organisationernes arbejde med verdensmålene i Danmark, der finansieres på denne måde, da dette ikke kan lægges ind under udviklingsbistanden.

De strategiske partnerskabsaftaler (se faktaboks i afsnit 1.2) er med til at finansiere verdensmålspartnerskaberne for 23% af organisationerne i undersøgelsen. De strategiske partnerskabsaftaler er et andet instrument fra Danida, der også har elementer, der opmuntrer til, at de danske civilsamfundsorganisationer indgår nye partnerskaber med udgangspunkt i verdensmålene.

Fonde og institutionel finansiering (f.eks. gennem EU) finansierer hele eller dele af de nye partnerskaber med afsæt i verdensmålene for hhv. 23% og 19% af organisationerne. De to cases i afsnit 3.2 er eksempler på projekter, der finansieres på denne måde.

Figur 3.5: Finansiering af nye partnerskaber (N=52)

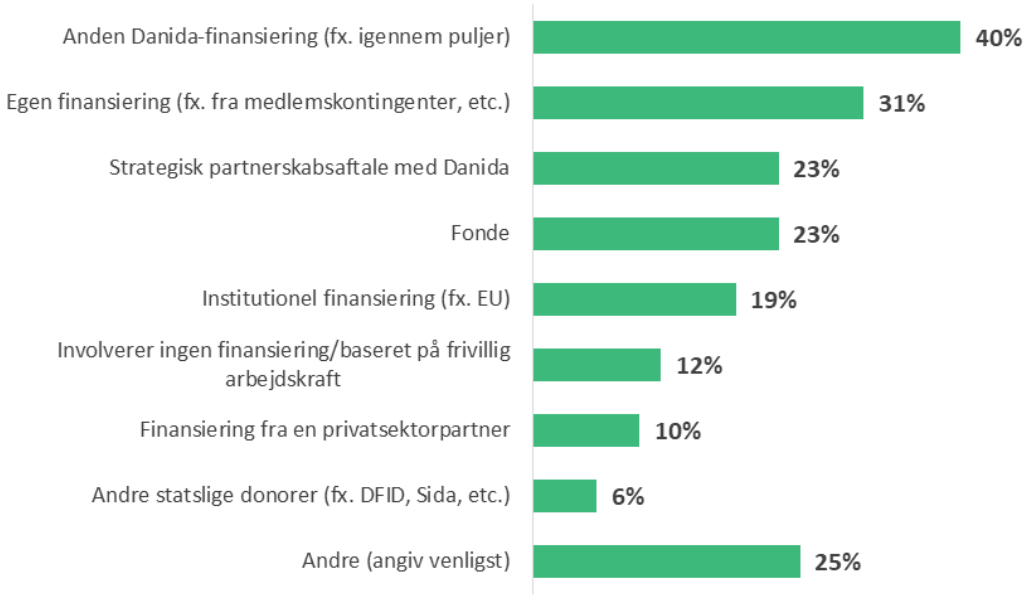

3.6 ORGANISATIONERNES KAPACITET TIL AT INDGÅ NYE PARTNERSKABER

Organisationerne er blevet bedt om at vurdere deres egen kapacitet til at opbygge partnerskaber på baggrund af verdensmålene. I dette afsnit vil der blive redegjort for sektorens kapacitet til at opbygge partnerskaber samt relationen mellem det at indgå nye partnerskaber og organisationens mere generelle verdensmålskompetencer.

Generel kapacitet til opbygning af partnerskaber i sektoren
Både de store og de små organisationer vurderer, at de har kapacitet der ligger over middel til at indgå partnerskaber – dvs. at de samlet giver sig selv en score på 3,2 ud af 5 point. Der er dog mere end dobbelt så mange af de store organisationer, der scorer deres egen kapacitet som enten god eller høj, end der er blandt de små – nemlig 50% overfor 22%. Der er desuden 25% af de store organisationer, der giver sig selv den højest mulige score på deres kompetencer til at opbygge partnerskaber.

Nye partnerskaber og organisationens generelle verdensmålskapacitet
De organisationer, der allerede har indgået flere nye partnerskaber, vurderer sig selv højt på denne partnerskabskompetence. Der er 11 ud af 12 af de organisationer, der har indgået flere nye partnerskaber, der vurderer, at de har god eller høj kapacitet til at opbygge partnerskaber.

Figur 3.6: Selvvurderet kapacitet (N=70)

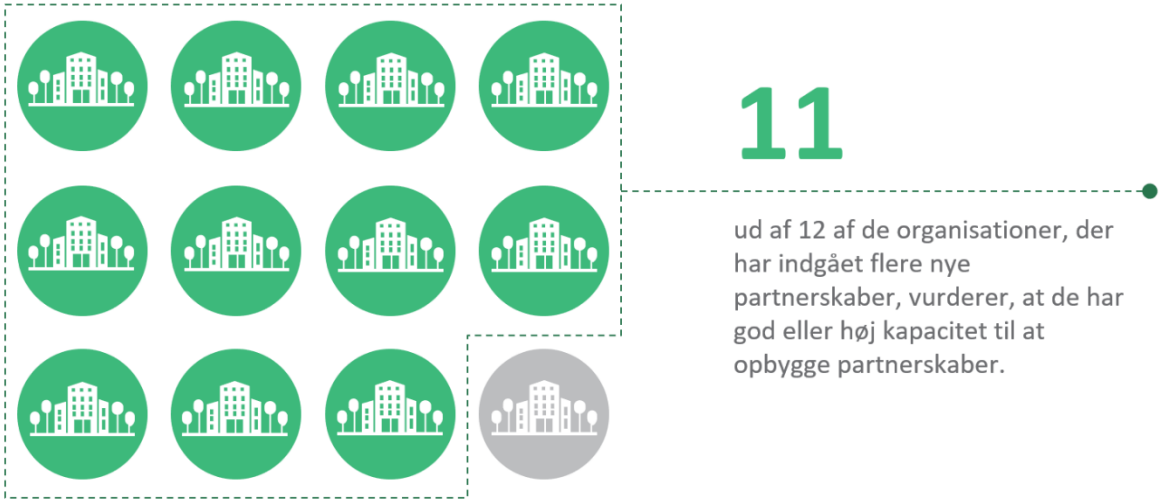

Det samme gælder kun for to ud af de 28 organisationer, som ikke har indgået et partnerskab med afsæt i verdensmålene. For dem, som er ved at indgå et eller flere partnerskaber, gælder det for lidt over halvdelen - otte ud af 15 organisationer.

Samtidigt ser man en tendens til, at de organisationer, der har indgået flere nye partnerskaber, generelt vurderer sig selv højt på centrale verdensmålskompetencer. Dvs., at de scorer sig selv med mere end 3,6 point ud af 5 på kompetencer som 'viden om verdensmålene', 'strategisk integration af verdensmålene', 'ledelsesmæssig forankring af verdensmålene' og 'assistance til partneres fortalervirksomhed på verdensmålene'. Hvis man kigger på den gennemsnitlige score for samtlige verdensmålskompetencer, så har de organisationer, der har indgået flere nye partnerskaber, en højere gennemsnitlig score, end de organisationer, der ikke har indgået nye partnerskaber.

Denne tendens kan pege på en kombination af to forhold. Dels at man faktisk opbygger sine kompetencer til at arbejde med verdensmålene bredt ved at indgå i nye partnerskaber. Og dels at man er mere tilbøjelig til at indgå nye partnerskaber, når man generelt føler sig klædt på til at arbejde med verdensmålene.

Nye partnerskaber er en stor prioritet for organisationerne
Til trods for at mange organisationer vurderer deres kapacitet til at opbygge partnerskaber, samarbejder og netværk på verdensmålene som værende over middel, er dette stadig et af de områder, hvor man ønsker at udbygge sine kompetencer yderligere, fremgår det af flere åbne besvarelser. Det peger på at nye partnerskaber er af høj prioritet for civilsamfundsorganisationer.

3.7 OPSAMLING PÅ KAPITEL 3

33% af organisationerne har indgået et eller flere nye partnerskaber med udgangspunkt i verdensmålene, mens 21% er på vej til at indgå et eller flere nye partnerskaber med udgangspunkt i verdensmålene. Gennem interviewene gives udtryk for, at der ses en tendens til, at verdensmålene medvirker til en udvikling fra 'donations-partnerskaber' til 'impact-partnerskaber'. En anden tendens

peger mod indgåelse af multistakeholder-partnerskaber, hvor man samarbejder med aktører fra flere sektorer indenfor det samme partnerskab. Flest organisationer (65%) angiver, at de nye partnerskaber er indgået med andre civilsamfundsorganisationer. 28% angiver, at de har indgået nye partnerskaber med private virksomheder, og de uddybende interviews peger på, at organisationerne typisk påtager sig én eller flere af tre roller i disse samarbejder. De tre roller er hhv. rollen som 'facilitator', 'rådgiver' og/eller 'vagthund'.

Af de 23 organisationer, der har indgået et eller flere nye partnerskaber med udgangspunkt i verdensmålene, angiver flest, at partnerskaberne sætter fokus på mål 4 om uddannelse eller mål 17 om partnerskaber, hvilket i begge tilfælde gør sig gældende for 11 af organisationerne. Der er stor variation i, hvordan verdensmålspartnerskaberne finansieres blandt 52 organisationer, som har indgået nye partnerskaber. 23% finansierer dem via deres strategiske partnerskabsaftale, 40% modtager anden finansiering gennem Danida, mens 31% finansierer verdensmålspartnerskaberne gennem egenfinansiering og 23% gennem fonde.

Organisationer, der har indgået et eller flere nye partnerskaber ligger generelt højere end de organisationer, der ikke har indgået nye partnerskaber, når de vurdere af deres egen kapacitet på en række centrale verdensmålskompetencer.

4. METODE

I dette afsnit præsenteres den metodiske baggrund for undersøgelsen.

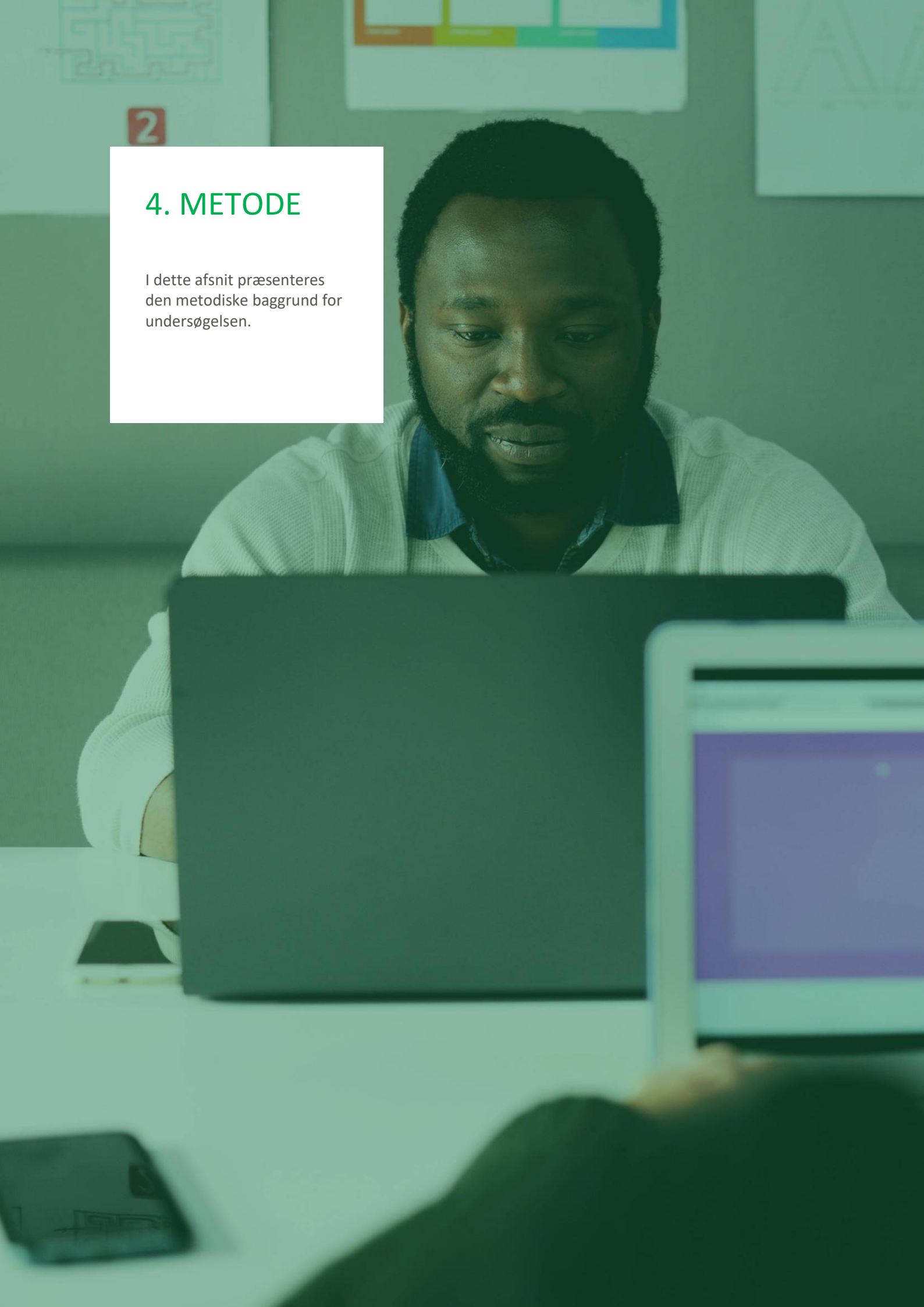

4.1 UNDERSØGELSENS METODE OG MÅLGRUPPE

Rapporten baserer sig både på en kvantitativ spørgeskemaundersøgelse og kvalitative interviews foretaget med medlemsorganisationer i de tre paraplyorganisationer Globalt Fokus, CISU og 92-gruppen. Globalt Fokus består af 77 medlemmer, CISU af 281 og 92-gruppen af 25 organisationer dog med et betydeligt overlap. Stort set alle medlemsorganisationerne arbejder med internationale udviklingsproblematikker, humanitær bistand og klimaudfordringer i udviklingslande og verdens brændpunkter. Spørgeskemaindsamlingen er afsluttet i løbet af december 2017, og de kvalitative interviews er gennemført i løbet af januar og februar 2018.

Figur 4.1a: Overblik over undersøgelsens datakilder (N=70)

Der er en relativ overvægt af deltagende organisationer fra Globalt Fokus i undersøgelsen, men alle tre paraplyorganisationer er repræsenteret. Da det var en særlig målsætning at få alle organisationerne med strategisk partnerskabsaftale med Danida med i undersøgelsen, kan denne gruppe være overrepræsenteret. Ligeledes er der en overrepræsentation af organisationer med en social udviklingsprofil fremfor en miljøprofil, hvilket der bør tages højde for f.eks. ved spørgsmål angående hvilke verdensmål, der arbejdes med.

Figur 4.1b: Besvarelser i spørgeskema per primær medlemsorganisation (N=70)

I undersøgelsen indgår organisationer med en årlig indtægt, der spænder fra under 500.000 kr. til over 400 mio. kr. Der skelnes flere steder mellem store og små organisationer, da data viser væsentlige forskelle relateret til størrelse. Store organisationer omfatter organisationer med en samlet årlig indtægt på over 10 mio. kr., mens de små har en årlig indtægt, som ligger under 10 mio. kr. Af de organisationer, som angiver deres indtægt i undersøgelsen, er der 32 som har op til 10 mio. kr. i årlig indtægt, mens 36 har over 10 mio. kr.

Af alle de deltagende organisationer, arbejder 43 af dem både nationalt og internationalt, 24 arbejder kun internationalt, mens tre kun arbejder nationalt. Organisationerne er delt op i to ca. lige store grupper ift. at være del af en større global alliance eller føderation – 34 er det og 36 er det ikke.

Selve spørgeskemaet bestod af 24 spørgsmål, opdelt i fem dele: *Basisinformation; Information om arbejdet med verdensmålene; Kompetencer og organisatorisk kapacitet til at arbejde med verdensmålene; Partnerskaber/samarbejdsrelationer med fokus på verdensmålene* samt *Afrundende spørgsmål*.

De fleste spørgsmål havde lukkede svarmuligheder, men med mulighed for at uddybe besvarelsen. Desuden indeholdt skemaet åbne spørgsmål, som gav deltagerne mulighed for at sætte egne ord på spørgsmålene.

Efter den kvantitative spørgeskemaindsamling, blev otte medlemsorganisationer udvalgt til at deltage i kvalitative interviews, som blev gennemført af Globalt Fokus. Fem organisationer deltog i dybdegående interviews omkring deres verdensmålsarbejde, tre af organisationerne deltog i telefoninterviews, hvor fokus var på specifikke verdensmålsindsatser. Formålet var at få organisationernes konkrete eksempler til at supplere spørgeskemaundersøgelsen og få dybdegående case-beskrivelser af de tendenser, som ses i det kvantitative data.

Figur 4.1c: Deltagere i kvalitative interviews

De otte medlemsorganisationer, der er gennemført kvalitative interviews med, er Dansk Flygtningehjælp, FN-Forbundet, Mellemfolkeligt Samvirke, Red Barnet, Sex og Samfund, Folkekirkens Nødhjælp, Spor Media og VedvarendeEnergi. De er blevet udvalgt for at få belyst organisationernes arbejde kvalitativt fra både store og små organisationer, samt typen af organisationer (rettighedsbaseret, udviklings- og/eller humanitær, miljøorganisation etc.).

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

EPINION

GLOBALT FOKUS
- Folkelige organisationers udviklingssamarbejde

Rysensteensgade 3
København V, 1564
Denmark
+45 61 70 49 72
www.globaltfokus.dk

EPINION

Ryesgade 3F
2200 Copenhagen N
Denmark
+45 87 30 95 00
www.epinionglobal.com